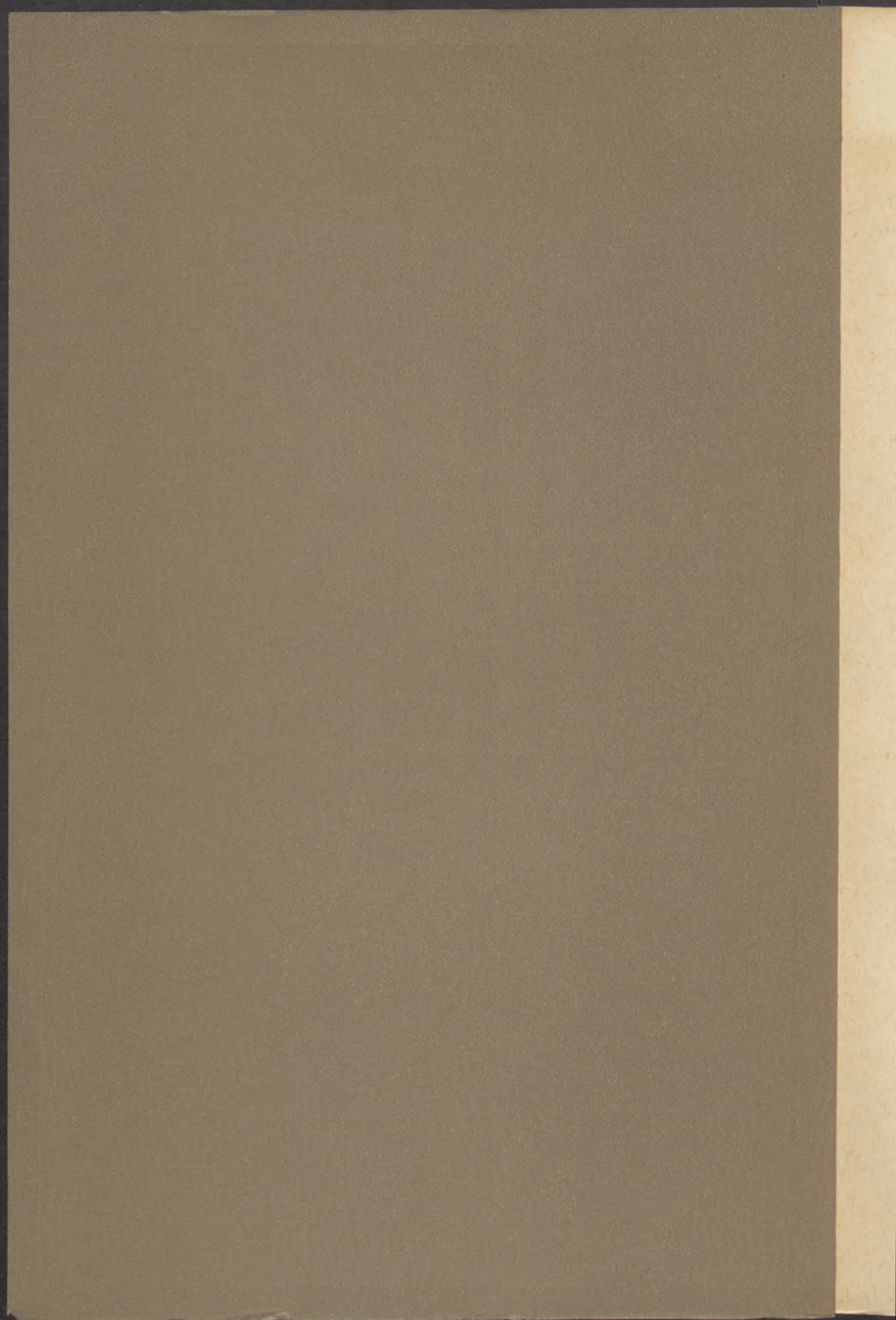

MB
101.206

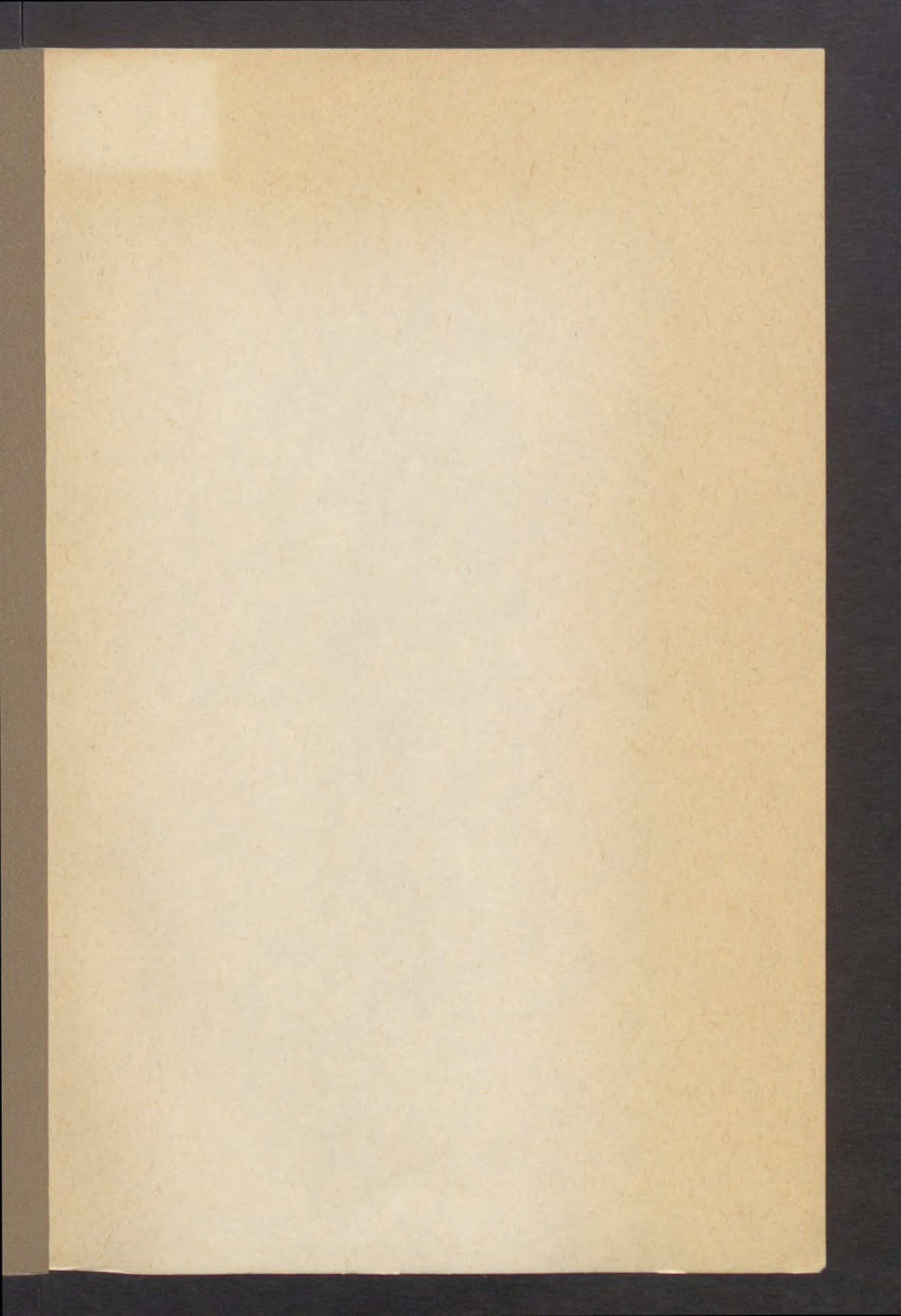
KISS BENEDEK

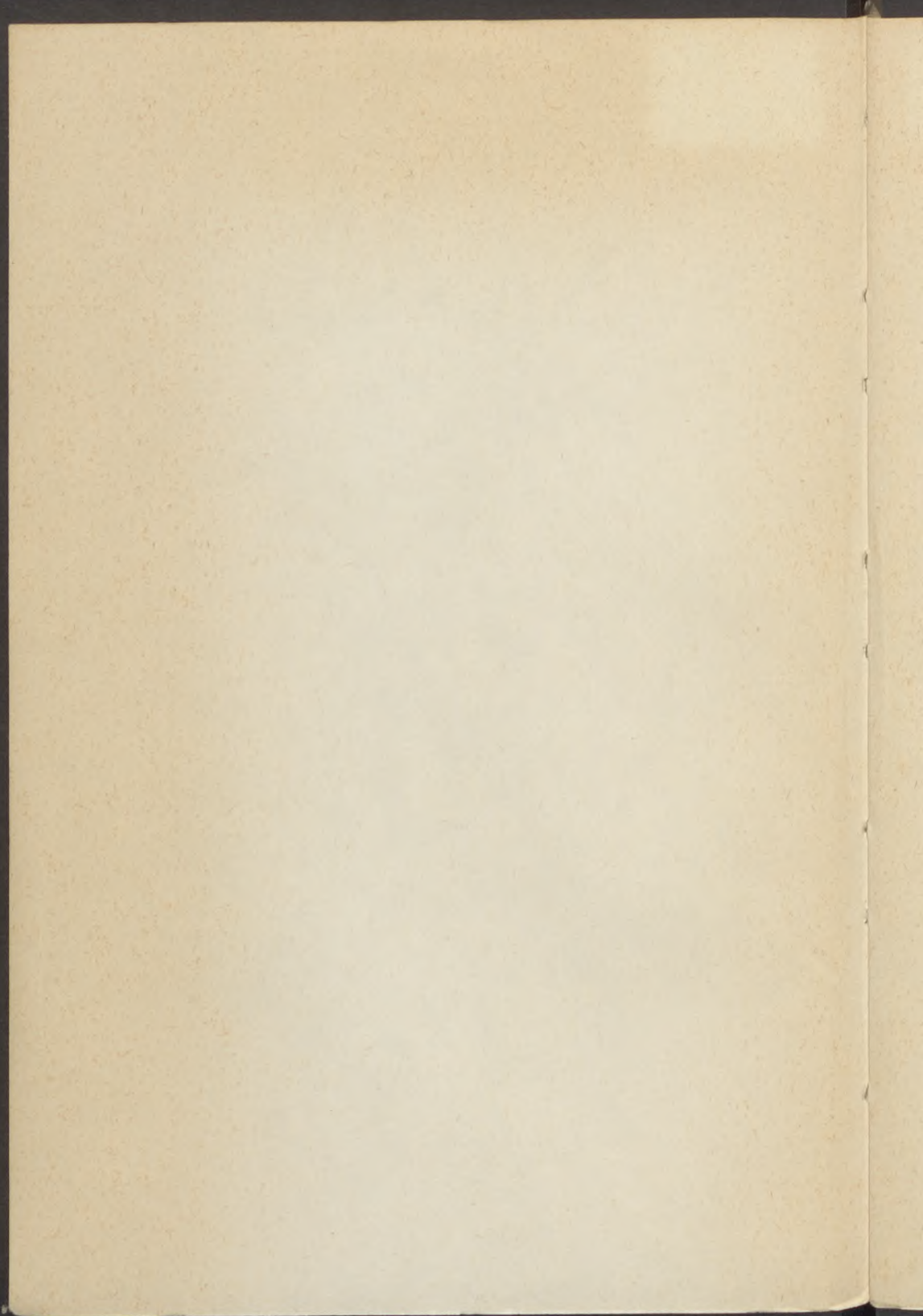
Napok és szemek

Szépirodalmi Könyvkiadó

KISS BENEDEK

Napok
és
szemek

(VERSEK)

*Szépirodalmi Könyvkiadó
Budapest*

A KÖTETET
GINÁCS LÁSZLÓ
TERVEZTE

© KISS BENEDEK, 1985

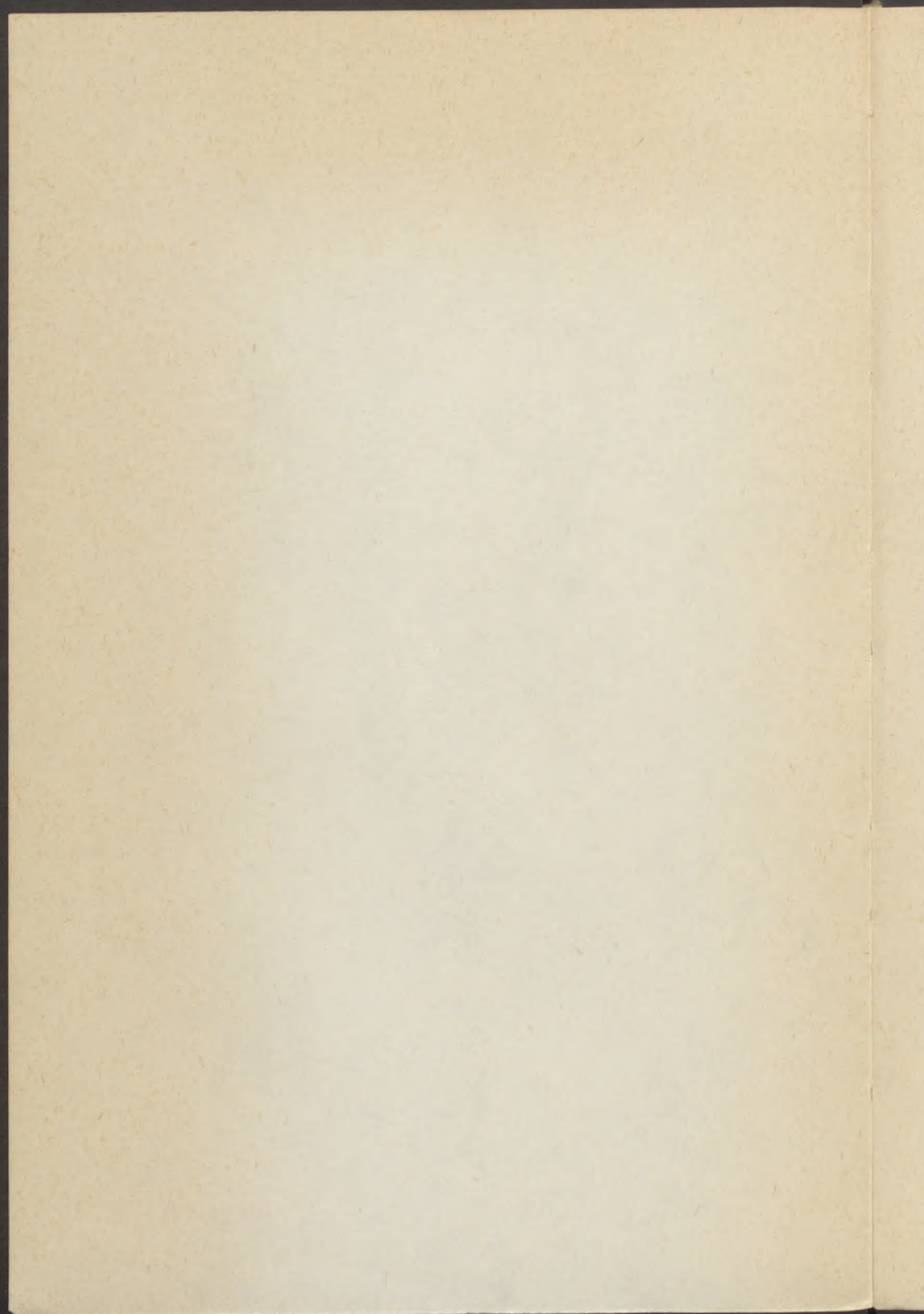
MD 101.206

1385

SZÁMVETÉS-FÉLE, FÉLÚTON

Vagyok
 rész:
 tizenöt-milliomodja
 egy tábla taposott lenvetésnek –
 fájtam mégis
 mint az egész,
 sajogtam magamban
 az Egészet.

Oktalan, büszke ingyenbolond!
 Szövőgyárrá bizakodott
 szövet, színehagyott:
 heverek most szaggatottan,
 békalevél a kőragyákon,
 vagyok virradat-józan,
 szaggatottan
 dadogom: hiszen így tudtad,
 tudtál mindent jól csikókorodban,

mégis

irtózva látom
 sok-nagy nyavalyám
 és nyavalygásom,
 s irtózva látom:
 megundorodtam!

Ifjúság! illatos szénaboglya! csergő
szárkúp vagy már: takarj be – fázom!
Bizományból te nagykabát: le-nem-vedlő,
s kifordított, mint Krisztus-vállcsont!

Piros pipacs, hej,
piros pipacs!
Fekete-bibés ipiapacs!

Már én elbújok benned, ifjúság,
illatos szénaboglya, szárkúp, te csergő!
Köd vizén lengsz, vasmacskás nagykabát,
varázsszőnyeg-ladik! s egyláng a mesefaerdő.

Piros pipacs, hej,
piros pipacs!
Feketét nyitó ipiapacs!

Már én elbújtam benned, kigyulladt
erdőm, egy isten se csal ki onnat!
Hol hever s mérgezi füst: szikraszöcskés
nyárban
hűség pecsétjét nyomja olvatag zöld viaszba
hátam.

Piros pipacs, hej,
piros pipacs!
Fekete ipiapacs!

Könnycsepp a világ –
szememből kigördül.
Rügyeznek pedig a fák,

szivárványként görbül
bennük a DNS-lánc,
építik maguk törvény szerint.
Évtizedes holt kéregháncs
alatt édes-friss nedv kering.

Iromba gyöngytyúk ám a hóval
cukrosra hintett, olvadt hegyoldal,
ül közönyösen, mint fa alatt, porban,
s fordítván lassan agyagfejét
lágý rebbenésekkel redőződik
nyakán a pala, mint pihe-sötét,
ahogy vélt taréja után hajlik –

bukván a Nap tüzelt ott még elébb.

4

Kip-kopp a Batukán-éjszakában,
csillagszú-perforált éjszakában,
kip-kopp a perdita éjszakában –
kip-kopp.

Kip-kopp a kopó-éjszakában,
a kampós kápó-éjszakában,
kip-kopp az éhkopp-éjszakában –
Kip-kopp.

Kip-kopp a húgyfoltos éjszakában,
hagymázás, rúzsoltos éjszakában,
éjben, mi tenger és tengeribeteg is:
kip-kopp.

Kip-kopp az éjszakában, ha száll a harmat.
Kip-kopp az éjszakában, hol egy szál rózsza világít.
S kip-kopp az éjszakában, melynek józansága
hús borogatás a tántorogtató lázra.

5

Volt mi volt
van mi van –
mondd csak mondd
hidd csak hidd
valakit
valamit
hadd foghass
álmodban!

Az sem lesz
mi most van –
mondd csak mondd
hidd csak hidd
valakit
valamit
megfojthass
álmodban!

6

Ágyam, ki hintált hajdan,
himbálózott a monszun
tengerek fodrozó, párás egén
velem:

bájolódott bajja,
sárkánymadár, csikordul,
vascsőréen propeller pörög –
az életem.

Hogy báránylik ó az
ordasító idő! mezején
esővert ifjúságunk.

Fogyunk, elfogyunk mint a felhő,
sárgahomok issza föl
lépteinket.
Sárgahomok, te,
százados száraz szegénység,
fordít a kezünk virágzásba –
elvermelsz mégis
minket?!

7

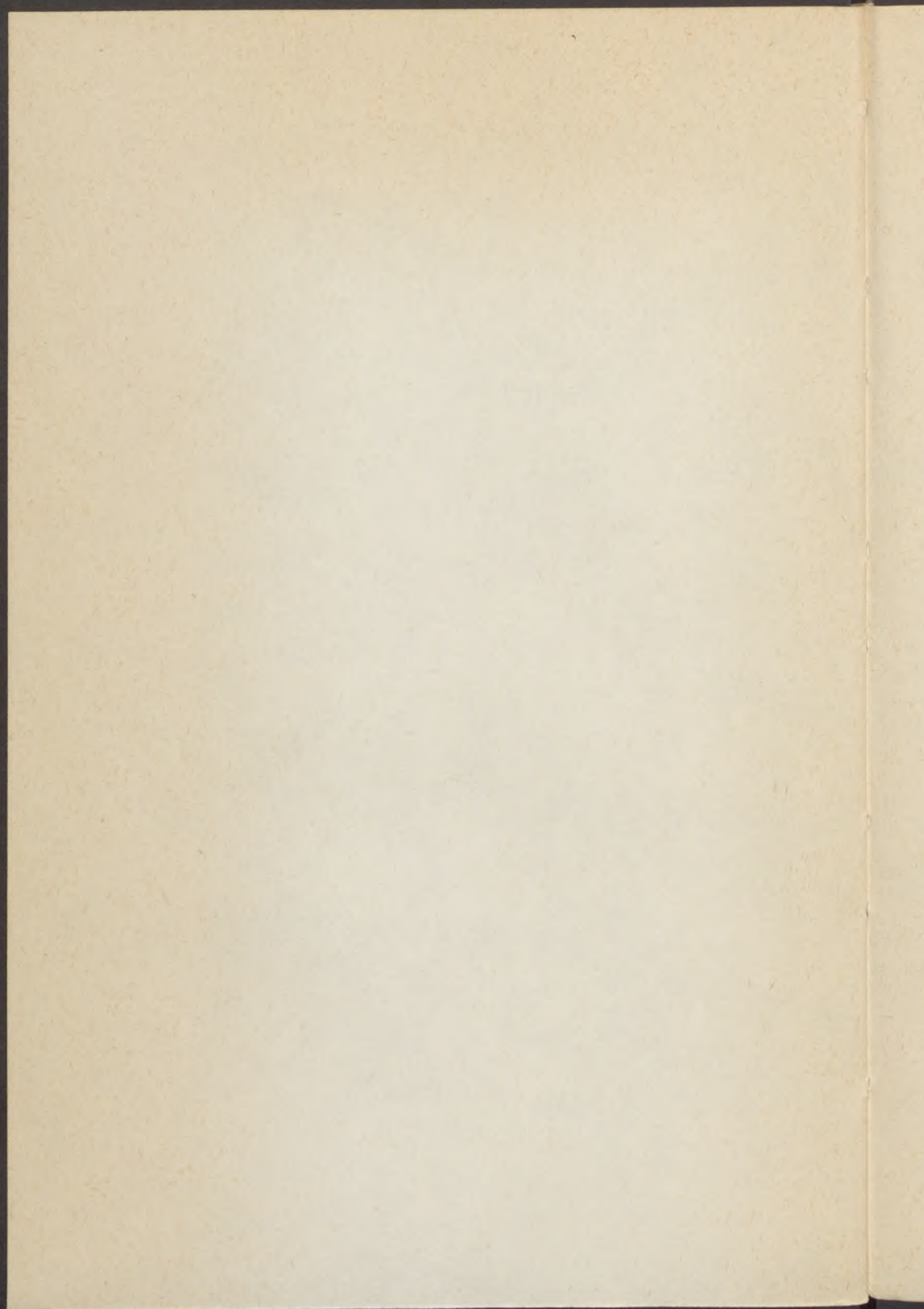
Sugárverés lávája . . . ma
nem szedek be gyógyszert, fenéig
kiittam az éjszakát –
ráiszom most ezt a fényt itt.
Sikáljátok az utakat, szelek,
dörzsöljétek a felhőhomályt
lelkemről is: meg akar látogatni,
útban van felém a vers, mehessek
elébe illőn fogadni,
fogadjam illendően majd,
mert jön az északi ibolyától,
melynek a neve: Grönland.

Legyek rész:
tizenöt-milliomodja
egy tábla taposott lenvetésnek,
fájjak mégis,
mint az egész,
sajogjam tovább az Egészet –

Oktalan, büszke ingyenbolond!

NAPOK ÉS SZEMEK

„MOST MEGKERESEM FÁMAT...”

„S most megkeresem fámat, a juhart” –
szívben a fa, mint fán a szív, kihajt.

Most megkeresek nyarat és telet,
mit felejtettem, s ami nem feled.

Elő a sípot: tántorogtatott
eleget az út – elő a sípot!

Hisz felnőttél s az óra egyre jár,
és tíz éve jársz körbe-körbe már,

akár az óra, ereken a vér.
Ám folyó az idő, tenger a tér.

Kiért? Miért? – ne bántson: magadért,
akármilyen is: magadért ért, mi ért.

S magadért, ki úgy egy, hogy millió –
magadért gyúrd le torz depressziód!

Ím, cseppnyi vérgyöngy . . . Kérdezd:
hány ezer
kilométert futott meg odabenn,

míg – kiserkedvén – tenger térbe hull,
s marad, mi mindig, bár átalakul?!

Időtlen ő – mindegy, hogy körbe jár.
Ám időtlenség élőknek – halál.

Életté létet a perc szervesít;
a végtelen: vég. Embertelenít.

Kapd hát a sípot: nyarak és telek,
már-már felejtet: nem felejtene.

Szívedben a fa, mint fán a szív, kihajt.
Keresd meg szépen fádat, a juhart!

ÚJÉV UTÁN

Eget feszítenek ki fölém
a vadlibák.
Északi szél iramlik. Zendül
a tó s a nád.

Fehér hullámszegélyen villan
egy hangulat.
Vagy gondolat? Mindegy. Sötétlik
már víz alatt.

Borzongás. Vadlibák húzása.
A strand üres.
Kószálsz matató kézzel, akár
egy ószeres.

Mint ószeres, ki matat, keres –
mit is keres?
Nyarat? Egy lány arcát? Hisz lángolt,
mi most deres.

Északi szél borzongat s nincs lány,
csak tél, öreg!
Gombold magadra, mint a bundát,
éveidet!

Melegítsen a harminc . . . Mennyi?
Negyven telik!
De én, mint kitett csecsemő, csak
didergek itt.

Hol vagytok, ti harminckilenc
dicső vagány?
Egy sincs . . . Megszöktek. Tényleg most
születtem tán?!

TÉL ÉS TÉL

Kisértenek a régi telek,
mikor még gyerek voltam, gyerek.
De rövid is volt
mind, istenem!
Tél van most is, de
ez végtelen.

Fehérlenek a régi havak,
mikor még szabad voltam, szabad!
Itt van mind, kézzel
érinthetem.
Csak ezt a mostanit
nem ismerem.

Csengőjét rázza a kiscsikó,
fut a szán mellett, szakad a hó.
Régi hó, benned
fehéredem!
Mi most hull, nem kell,
nem szívelem.

CSENGŐ

Hűvös havas eső mosdatott
kormos tetőt, ködös csillagot,
s most a tetők és a csillagok
között törülköző:
imbolyog
fehér rojttal szegve néhány
frottír-könnyű
felhőfoszlány.

Madárpelyhet –
engem is lenget,
sodor egy
csecsemőszáj-lehellet,
s lázpiros este most
énvelem csenget
– sárga csengővel –
valaki gyermek.

FAGYFIGARÓ

Vadnyúlnyom szalad a hóban,
fogolylábak rézhurokban,
csengőhang – még születőben,
csengőhang – már elhalóban.

Kesely csillagcsődör – táncol,
jégen trappol a téli Nap,
léket rúg, a tócsa lángol,
patkónyomból láva fakad.

Hab verődik a ló combján,
borotváját gyeplőszáron
feni a fagy és borotvál,
borotvál recsegő szánon.

KÉT SZÉP LOVAM

Almásderes az éjszaka,
almásderes.
Cseng a csengő, csengő szava
csillagrezes.
Csillagrezes csengőszava
engem keres.

Sárga csikó a nappalom,
sárga csikó.
Sugaras csikólábakon
tűz a patkó.
Zöld nyárfalomb a patanyom,
körém futó.

Fél szemük van,
de az arany,
foguk ezer,
de fele tej,
fele agyar.

Gyöngyharmatot hersegtetnek,
deret-darát ropogtatnak,
harmadiknak
húst harapnak –
engem falnak harmadiknak!

FÉNNYEL, FÜTTYEL

A suttyó tavasz
fattyú öcsém,
de nálam nagyobb legény,
a szelet szőrén üli,
csintalansággal
mindig teli,
bekódorogja a világot,
s amerre elmegy,
rügyeket csempész a fákra,
virágot,
s amikor sokáig elbarangol,
engesztelésül
szemembe szór egy marék aranyport.

– Ezt meg Alaszkából hoztam –
mondja és szórja, pergeti hosszan.
Pergeti, mint a mézet,
döngenek is rá a méhek!
Doktor Vakond, a vak alkimista
ennyi kincsről ha álmodni tudna,
hagyná pokolra
cin-serpenyőit! –
olvadt szivárvány lesz minden tócsa,
hol öcsém kacsintó, nagy kék szemet nyit.

Gyönyörködik hogy hunyorgatok,
fölugrik az ablakokba,
villogtatja fényfogait,
kezében aranyalma,

– Kapd el! – kiált és jót nevet.
– Gyere utánam! – mondja –
a réten
meglovagolhatod majd a szelet!

S elnyargal fénnel, füttyel,
beszólni minden házba.
S én szaladok nyomába,
fénnel,
füttyel,
mezítláb,
klottgatyában!

EGY NÉVNAPI ÜDVÖZLŐLAPRA

Zúzmara-várfokon riadalom:
Fagy-pasa menekül viadalon.
Szellő-pejkóra! – zakó lobogja;
Segélj, Szent Naftalin! – béget a bunda.

S garabonc-félék, ím, gubátlan, hárman
– porzik a lábbeli: oltári sár van –,
jönnek, s megállván, nagy selymaságban
csóválják fejük a felfordulásban:

„Nahát! Nohát!”

Fut a pap, csurgat egy köcsög nohát.

Sándor csak somolyog, József hümmög,
zsákot ráz Benedek, gyepre dől, koccint:
Növessze Allah botor fülünket,
mint orrunk hegyén a Berda-bordó színt!

A várból kiröppen hét bánki széplány,
pillézve ülnek egy patakhíd-karfán.
Mese-hímes mind: húsvéti nyúl
tojásra írást róluk tanul!

TAVASZI KIÜTÉS

Jó volna otthon lenni most!
Otthon, a kitárt, régi házban!
Gyerekkor lármás udvarában
jó volna egyet futni most!
Besír, mit várok, a villamos,
s mint villamost, lódít az áram:
tavasz fut az erek huzalában,
s jó volna addig zötyögni most,

míg látnám a nem-vénülő házat,
nem-vénülőn komoly anyámat,
udvaron – élve – nagyapámat!
Jó volna addig futni most:
mint villamost, vinne az áram,
s hagynék most minden villamost!

ÁTVÁLTOZÁS

Párkányomon vadgalamb sziesztázik,
nézem: zsendülő március van.
S egyszerre vadezüst kavargás, mint
mennyei virágzás bugyra ha buggyan.

Megzavarodva a galamb elszáll.
Zavart szívvel nézek ki én is.
Hahó, hó! csapongóbb a gondolatnál!
... Tavasz lesz, tudom, mégis, mégis.

Tavasz lesz, nyár lesz, ver a sugár,
s én, ki már jegessé kérgesedtem,
sorvadok Nap-nagyúr lábainál,
s fénybe veszek, bár a fényt kerestem.

REMEGÉS TAVASZ ELŐTT

Tülekví rügyek
az ágakon.
Pajzán madár-ügyek
az ágak közt.
Zsendül a moha is
lábad közt –
ez már a tavasz újra,
hajakat bodorítva,
kacsokba bodorulva.
Fűzfák vesszeje,
szőlők vesszeje
megered.
Ki az utcákra, emberek!
Elég volt
falak közt bújva.
Elég volt
a hóval lecsapódó korom
autók tetején,
ablakokon,
arcunkon a mély, fekete ránc.
Sok volt a húsvét,
kevés a föltámadás,
de most új esélyt dobolnak
a rigók,
kisbíró-sarjak,
s szól a pirók,
szól a vadgalambok
rekedt verbunkja.
Nincs titok,
kakukk harsogja:

száz évig élsz.
Harkály, a távirász-céh
alkalmazottja
le is kopogja.
Szívem, te kételkedés
megcsökött foglya:
mit sejtessz? Mindez kevés,
hogy dobogásod is
gally-remegés?!

EGY VERS TÖRTÉNETE

Kezdttem egy verset néhány éve
(zöld tintával, ahogy látom),
de abbahagytam, elapadtam.
Akárha májusi fagyban
rügy feketedne le – néztem.

Aztán később (piros írónnal)
fölégettem belőle pár sort,
párat utánavetettem.
Ez mind őszibarack-virág volt
– de ismét félbehagytam,
kilobbantam,
bibéző lázukban én is elégttem.

Mígnem a minap lapozgattam
az összefirkált régi füzetben,
s vert a szégyen, a csonka vers vádolt
– hát könnyű kézzel már befejeztem.
(Csak ekkor éppen
tollam golyója szembogár volt:
Julia-szép-leányé, és forgott,
lúgos kékségben forgott eszelősen!)

NAPOK ÉS SZEMEK

Az este: tarlóégetés.
Tarlóhántás az éjszaka.
Magokat vetünk belé:
szemeinket
elvetjük
fekete barázdáiba.

Csillag fogasolja,
felhő boronálja,
hold hengere nyomja,
harmat megitatja.

És mire megkel a reggel
mint a kenyér
dagadva,
jószerűen:
szemeink kicsíráznak.
Dél előtt kalásznak,
délig acélosodnak,
délután learatódnak.

Az este újabb tarlóégetés.

Tarlóhántás az éjszaka –
szemeket vetünk belé.

SZÉL FUT ÁT A RÉTEN

Szél fut át a réten –
űzött indián.
Fű izgul serényen
sebes lábnyomán.

Cserje csahhint egy sort –
komondor, kötött.
Habot freccsent: rongyolt
papírlap pörög.

Meglendül most távol
két szál jegenye:
egy kis erdő-sátor
ajtó-függönye.

Néhányat még ring-leng,
majd ingón megáll,
s kifújja magát bent
a szél-indián.

MAGAM-NEVÉÉRT

Napolajtól fénylő köldök-hold alatt
messzire nyúlik a macska-nyivákolás
az udvarokban, hol jácintos-petúniás
virágágyakon ordítva bagzanak.

S leng zászlós diadallal penetráns-buja szag
mindenfelé, rügyek ragacsa rögzít
a derengésre konok-friss memorandumokat,
temetve-fedve magával minden ó memento
mori!-t.

Tenyészet bibliája, te, fölmérhetetlen
évgyűrű-rétegű sejtelem-hirdetőoszlop:
téged betűzlek én, betű, ki le rólad hullott,
téged fürkészlek magam-nevéért, nevezhetetlen!

KÖZNAPI CSODA

Csodásat láttam!
Halott asszonyt
kivirágozni
csitri lányban.

Banális.
Mégis
ütötten álltam.

Kit is csodáltam?
Mit csodáltam?

Ütötten álltam
banális,
mégis
titkos csodádban:
rejtőző,
magad-megőrző élet!

Mert csak virágzott,
elővirágzott,
ki maga már televény lett:
a halott asszony
a csitri lányban.

ÖREG TÖKÉK KÖZT

Öreg tőkék közt fiatalodva
ülök a Szentgyörgyhegyen.
A Szentgyörgyhegyen
mindig fúj a szél,
hogy aki dolgozik sajogva,
melege
ne legyen.
S a zöld kendőjű hegyek is körben
– a Szigliget,
Badacsony,
Gulács –
húsítenek, mint pásztoróra hevében
egy ismeretlen lánykacagás.
Még csak reggel van.
A völgyek metszett
gyümölcstáljait harmat fürösztí.
Harsog a Nap és
egyszerre
én is dalolni kezdek,
mint a kút vize, számon
pogány kedv ömöl ki.
Igen, a harc a gazzal
nyúvasztja derekam,
tenyerem kérgét, persze,
hólyagok poloskázzák,
persze,
persze,
persze –

de akinek dala van,
magához vonja azt
a pólyázó magasság!
Éneket választ ki a lélek,
miként a testem verejtéket!

TIHANYI TÚRA

Dombok közt, fák közt
megyünk, megyünk,
madaraknak
füttyögetünk.

Egy sárgarigó lázba jön, pattog,
visszafüttyül és új füttyre vár.

Madárkám, bolond madár:
visszhangnak adod valódi hangod?

Dombok közt, fák közt,
lúd-rebbentő puli,
fut szemünk, rétre fut,
zöldjeit döncöli,
az mégse rezzen. Ám fölötte
sugarak vesszői hajlonganak,
min bársony dongók
– barkák –
csapódva ringanak.

Rossz gombát főzött a lapu-szakácsné,
tán attól ilyen bolond a rét ma:
virágok futnak a lepkék után és
azok meg pilléznek el, fel, karéjba.
Röptükből vernek csipkét;
varrják a nyarat zsákokba, télre . . .
És ni: ez csöpp kis kémrepülőgép,
leszáll tenyerem röpterére!

Pille, te bolondos pille,
s te bolondgombákon, margarétákon,
százsorszép-tárcsákon pörgő-forgó rét!

Dombok közt, fák közt
tovább megyünk,
virággal, madárral
beszélgetünk.

De jó is menni!
Menni: lenni!
Füvekkel, titkokkal
elkeveredni!
Zölddel-földdel
elkeveredve
zöldben és
földben
benne lenni!

Lenni: a világgal
együtt-zengni,
nem külön,
de különösen rezegni!

... Dombok közt, fák közt
megyünk, megyünk,
még csodálkoznánk –
s megérkezünk.

CSEPPEK

Mint a japánok pálcikahegyre
veszik a párolgó rizsszemet –
csipkedi föl sugaraival egyre
a Nap a harmatcseppeket.

Térdeltem tavaszban tőkék előtt
metszőollóval: teremjete! –
s ím, térdig serdülve térdelnek ők
előttem – bérnalkozó sereg.

Savanykás mosolyú levélre, kacsra
szenteltvíz – permetlé pereg.
Sikkantva egy-egy oldalra csapja
csiklandós nyakát, hol elmegyek.

S mint a japánok pálcikahegyre
veszik a párolgó rizsszemet –
csipkedi föl sugaraira egyre
a Nap a permetcseppeket.

S közben arcomat tenger mossza.

A TENGER CSÖPPJEINEK DALA

Weöres Sándornak

„Egy csepp, két csepp, öt csepp meg tíz –
olvad a jégcsap, csepereg a víz.”

Tíz csepp, húsz csepp, ötven meg száz –
hegyi patak habja papírhajót hintáz.

Száz csepp, kétszáz, ötszáz meg ezer –
vízimalom kerekén le-fel, le-fel.

Cseppre csepp: gördülünk, habzunk – összeáll
folyókból folyam, tenger és óceán.

Lélek már, szép szörny, vihardul, tombol,
sziklafogak között hajókat morzsol.

Örvénylünk, tornyulunk, fröccsenünk szerte,
partoknak rontunk fejünk-leszegve.

S iszonyú izmokat ernyesztve, vétlen
napozunk elomlón az ömlő fényben.

Nap tüzén csitri csepp hevül ám számtalan,
tündér lesz, pille lesz, eső lesz, szárnytalan.

Ide ess, ott is hullj, csobogj itt, oda ess:
füvek, fák, gabonák kérik, s hullunk örömet.

Brr, a tél, brr, a tél: bújjunk össze, testvérek –
pihe száll, hó szitál, fagyban folyó megréved.

S: „egy csepp, két csepp, öt csepp meg tíz –
olvad a jégcsap, csepereg a víz”.

ÖREGASSZONY HAJNALI ÚTFELEN

Öregasszony a kihúlt útfelen,
gyulladt szemében fölgyúlt éjszaka.
Ki felöltözik, mégis meztelen,
vagy haza indul s nem talál haza –
úgy áll a fényben, fosztott-reménytelen.
Orrában párás vizelet szaga:
kutyája lábat emel peckesen,
s honnan a húgyszag száll, ő is oda
spriccent pár cseppet. Lüktet a fara,
s hogy befejezte, ráng idegesen.
Mind feljebb hág a hajnali egen
a sugár-pórázás, rótszín szuka.
S a néne áll a kihúlt útfelen,
gyulladt szemében fölgyúlt éjszaka.

VÍZPART

Kavics kacsázik.
Kacsa
kavicsos parton
tipeg.
Lúdtalpam ázik.
Hápgog a nyárfaliget.

Hat lúd gereblyézi,
a hetedik nézi
az árpatalló-vizet.
Nézem
a hetediket.

Lám, hattyútollú!

„Csak hát,
ha lúd,
minek?!”

Agyagtól sárgul a víz mint a talló,
s mint a talló, bök.
S feléssziszeg.
Gágint ez, s penész-zölden lehulló
helypénzt fizet.

ÍGY ÁLLNI MEG!

„Mint fennsíkon az árvalányhaj,
lengnek az ősztörtők a szélben . . .”
Ha befedi egy matróz-sipkával:
fehéren fehér ül, lám, fehéren –
fehéren, lám, fehér fehérül.

S ahogy az árvalányhaj gyérül,
mi sötét volt, mind kifehérül
szivárványt vető, habzó fényben,
s ki fehér, int fehér sipkával.

Óhaj?

Sóhaj?

Fényt árnya árnyal:

Lengjete, ősztörtők a szélben,
mint fennsíkon az árvalányhaj!

TANULOK BALATONUL

Az agy elereszti
prédáját, a test
ernyed, tunyul.

Biflázok hullámokat,
fényt és eget –
tanulok balatonul.

Az ember beletanul
a könnyű kékbe hamar
s feled
istennyilával járó sűrű
fellegeket,
hever és
balatonul.

Pirkad a test,
a fecske szelek
cikáznak gáttalanul.

Az ember hever,
hever s feled,
a könnyű kékbe
beletanul.

MI IS LENNÉK?

Szél ha lennék –
déli szél
búzatenger
szélénél.

Ha fa lennék,
hársfa tán –
döngés álma
szállna rám.

Szín ha lennék,
kék lennék,
s kéklenék csak,
kéklenék!

NOSZTALGIA

Emberek, hová rohantok?

Bukik a Nap, ám e zsvajos ősz udvarán
települünk a kifakult porcfű
pokrócára – még
langyos a föld! préselgessük el
szívünk borát,
szánk csurgóján
csobogjon habzó ének,
csepegjen bánat, fohász,

vagy csak ülünk meg,
egymás csendjét
hallgatva, akár egy
bennünk robajló,
narkotizáló
vizesés-morajt.

Emberek, hová rohantok?

KÉKSZILVA-ESTÉK

Kékszilva-hamvas estéken
itt is, ott is madár csetteg.
Közelébe így közelít
a fészeknek
hamvas kékszilva-estéken.

Már a csönd hűlt madárfészek
kékszilva-messzi estében,
hol harangszó szárnya alól
kipislogatva, elnéztem:
hogyan ziborgott, hogy szállt a fészek!

Ráncos kékszilva-estémben
most madarak zuhannak belém,
vagyok verebekkel rakott
zsupházfedél, –
zsupházfedél én lettem, én,
kékszilva-estéken!

ŐSZI ESTE

Klasszikus ősz, kellékeivel.
Fosztott ágak letargiája.
A balkáni gerle egy darab homály
a gutaütötte cseresznyefán,
rátaplózódva mered magába
félig húnyt, fénytelen szemeivel.

Fogatlan satrafa-vigyor a napfény,
kicsalt mégis a balkonra, nézni,
hogy tenyereit szemközt a repkény
a tűzfalon már vörösre vérzi:
ipiapacsot ver rászedetten,
mert a ragyogás,
akivel játszott,
faképnél hagyta ám,
elbóklászott,
ring delfin-izmú tenger-ölben.

Ring
delfin-izmú tenger-ölben már
a délutáni nap – este lesz, szürkül.
A magasban fönt lökhajtásos száll,
megvillan, mint egy fehér cérnás tű.
Hangja se hallszik.

Az iskola
elcsendesül s el
az óvoda.
Öltöznek át az óvónénik,
sietnek: ez randevúra,
az meg haza.

✱

Megjött a szomszéd,
zengeti
zenegépét,
fújja az orrát, tüsszög,
mintha mindig december lenne.
Kalapács csattog: egy szög
szalad deszkába és
szivedbe.

✱

Aztán
csuparánc csönd.

Az utcán
monoton
nyammogással
motorok
örölnek
szürke lisztet.

Mint begyújtott kocsi motorháza,
az este
olajos-kéken reszket.

Neonvirág nyit.

Fékcsikorgás.

Villany világít.

Villanyoltás.

S száll a Föld,
szállunk a tág végtelenbe.

✱

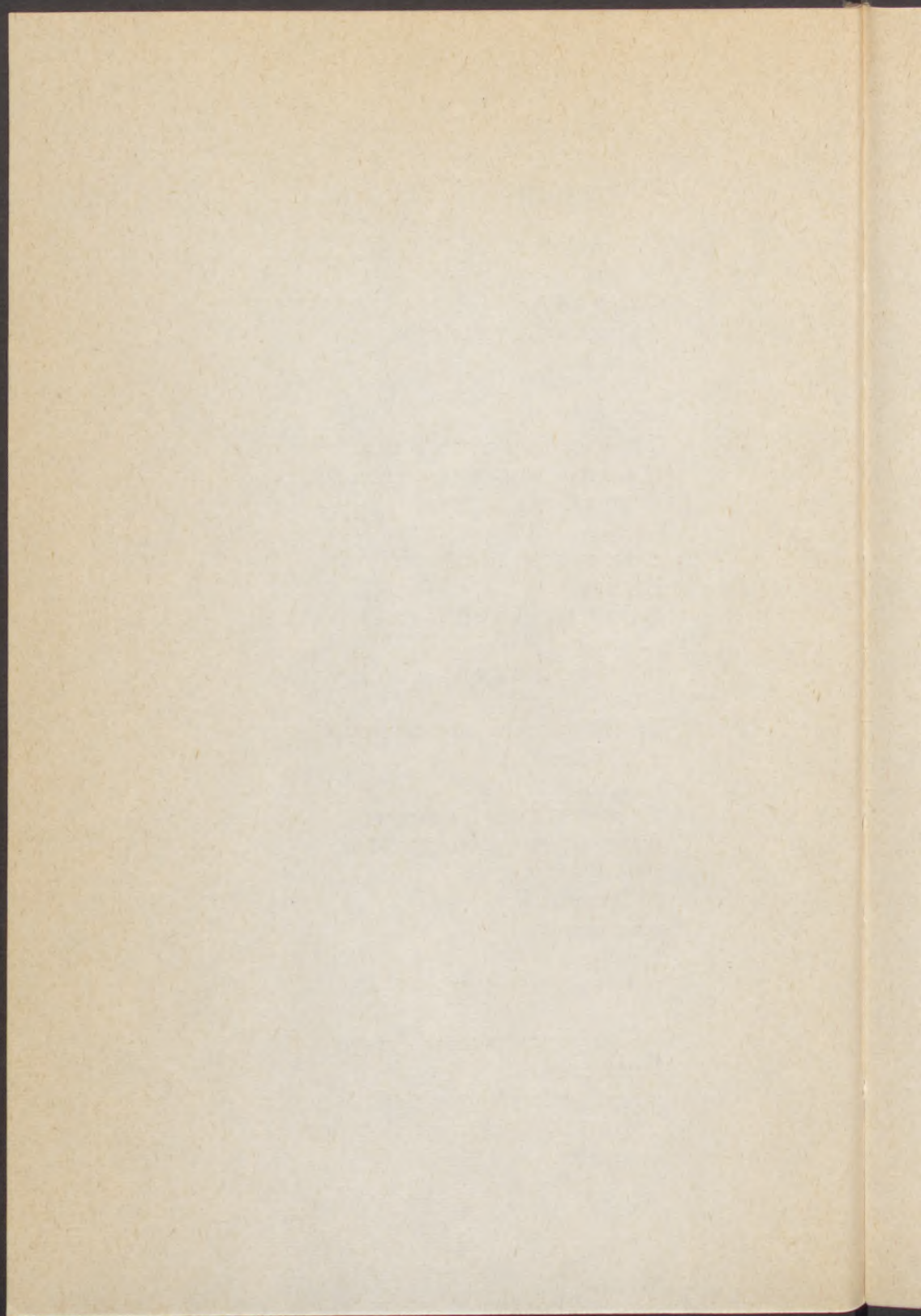
Tér-nagy magányú szívemen
átsistereg most egy motorkerékpár,
s nyomában kín terem.

Asszonyszagú párnára dől már
ím, fejem,
ájultan, emléktelen,
s bent
fölhólyagzik a csend –

ám fölfakad kint az estévé gyúlt nyár,
szétfreccsen
időtelen:
tér-nagy magányú szívemen
tiprat, tiprat a motorkerékpár.

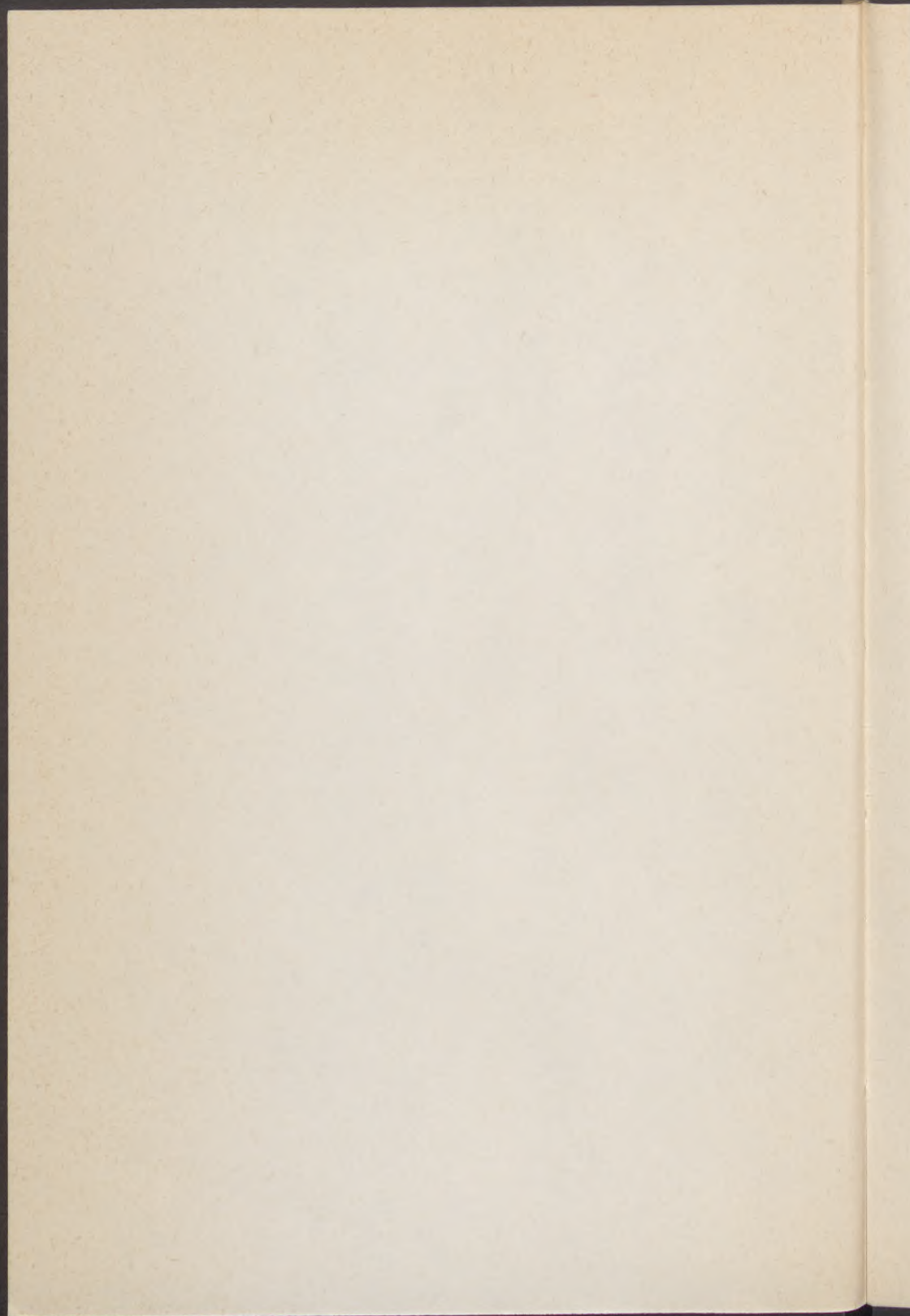
Csillag pulzál,
nem szűnik,
bár áll,
pulzál a történelem.

Asszonyszagú párnára dől már
fáradt fejem,
míg egyétfolyik tavasz, tél, ősz, nyár,
s tágul, hogy szállhassunk benne,
a végtelen.

JESZENYIN ANYJÁNAK
FÉNYKÉPE

JESZENYIN ANYJÁNAK FÉNYKÉPE

Hószakadásban
eltemetett kenyér:
föltámadsz újra!
Támadsz rám újra,
mutatod ráncaid,
idézed, hozod már
balladás ráncait
annak, ki kovászolt,
dagasztott, bevetett –
annak, ki temetett.

Láttam egy képen
Jeszenyin anyját,
csupán az arcát:
Hószakadásban
ő vermelt kenyeret.

Ráncait hány ezer
madár taposta?
Hány ezer pók szőtte
ránc-háló-arcát?

Láttam az arcát,
csupán az arcát:
ránccok neccében,
emberarc-neccben
elgyötört szempárt,
mély fényt a szemben.

Egy köteg rózse volt
arca a ránctól,
feketén pattanó
rózseköteggént
hordozta arcát,
s mély fényű szempár –
gallyak közt pinty-pár.
Hordozta eleget . . .
Hány rózseköteget
hordott, míg reá nőtt,
rá nőtt: arca lett?!
Volt pedig rózsa,
rózsa is volt ő
valaha: rózsafa,
rügy-gömbölyítő,
rózsát virító!
Elnyílt a rózsa,
maradt belőle –
maradt csak rózse.
Hogy rózsa is volt,
nem hinné ő se.

Láttam egy képen
Jeszenyin anyját,
csupán az arcát –
egy köteg rózsát.

Egy köteg rózsát?
Behavazott fát,
nyír hajló törzsén
ágak gubancát,
ágak gubancán
nagy havak kontyát!

Egy köteg rózsét?
Gyökeres törzsét
inkább egy fának,
amit kitépett
s gyökérrel fölfelé
tartott az ég felé
iszonyú szerelmünk:
az Élet-Állat!

Nyírfagyökér-arc:
rajtad a föld is,
föltépett gyökér,
göröngy-csüngőkkel.
Rajtad a föld is:
lesz máris millió
ráncod térképjel,
vízmosás, dombhát,
súvadás, kurgán,
útháló, erdő és
erdőben kisnyúl,
Csugyi meg Mordva,
hómezőn trojka.

Ráncvert anyóka:
elvarázsollak:
ne légy te rőzse, bár
görbedve hordtad,
legyél csak törzse,
gyökér-arc-fája
a fájdalomnak –
fája fiadnak!

„Mindegy, hogy csuvas
vagyok, vagy litván...”
– így dalolt ő, ki

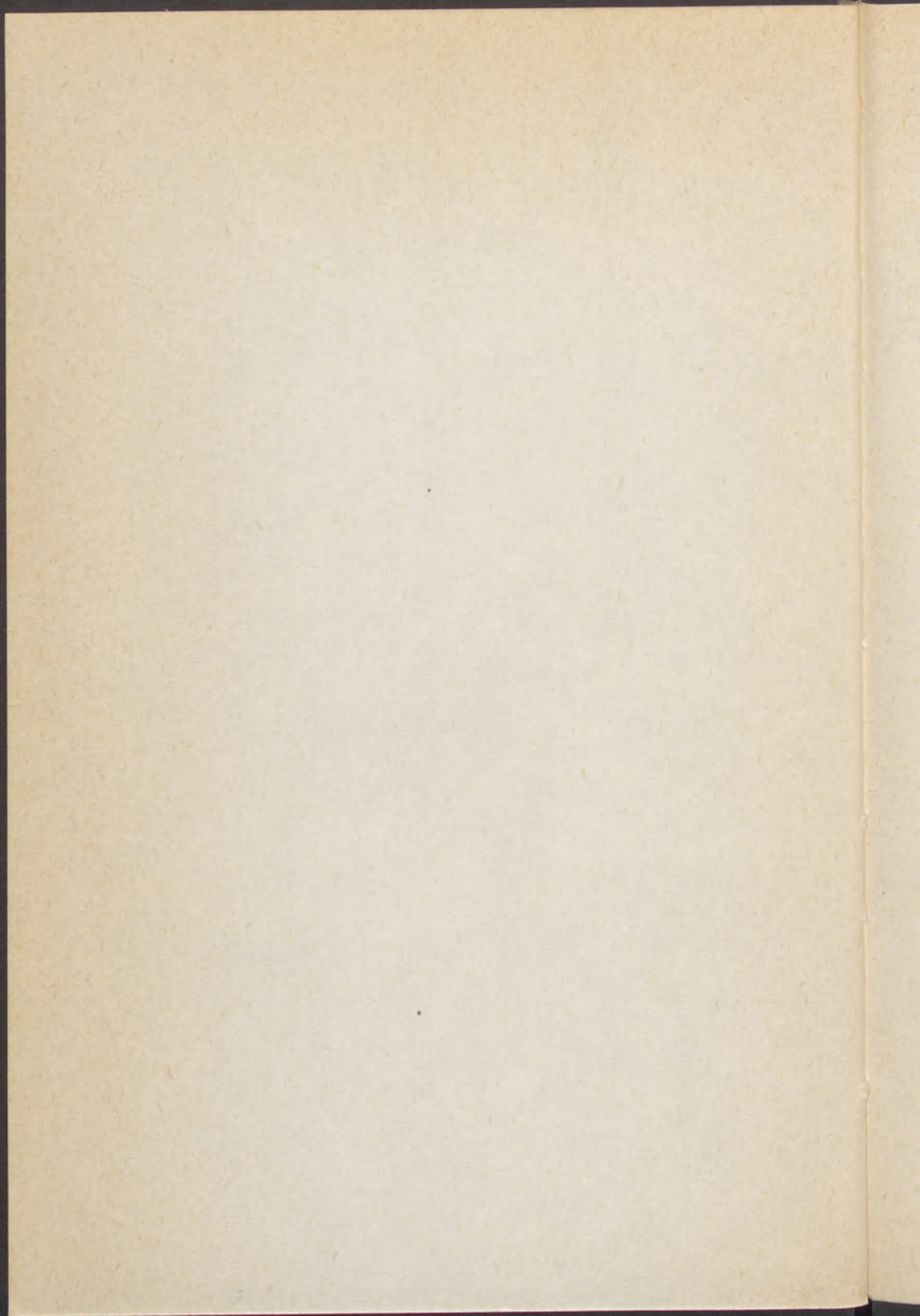
tudta a törvényt,
világét, földét,
virágét, tölgyét,
vígadván, sírván
mindig oroszként.
S kutatta a törvényt:
az ember mit mért tesz?
Potom sosem volt,
pontos mérleg volt,
„azért”-ot nem lelt bár
sok torz „miért”-hez.

Ráncok sokából,
ráncarc-anyóka,
nem egy lett, tudom,
érte, miatta.
Hát símogassa a
Csugyi meg Mordva,
langy vizével át
arcodon folyva.

Mert arcod nem lehet
egy-ránc-rőzseköteg:
átvarázsollak:
te erős, nagy vagy,
lankás Rjazany vagy,
s lankás Rjazanynak
térképe arcod!

TAROL A BÉKE

ÍGY TELNEK NAPJAINK

Kidobjuk a régi Rádió-újságot –
eltelt a hét.

A TV-ben még pereg a HÉT:
tarol a béke –
mert hiszen béke van, bizony!
Szegénylegénynek
olcsó ő bére,
békeharcon
folyik el vére.
Nem fér már arcunkon az iszony.
Béke van s mennyi-mennyi gyász van!
Állnak a fák is mind Vigyázz!-ban.
A borzalom már unalom,
mocskos hóléként itat át, látod.

Kidobjuk a régi Rádió-újságot –
eltelt a hét.

NAPLÓ-LAP
avagy
LÓNAP POKLA

1978. szeptember 6-án a konyhában ültem,
rádiót hallgattam: Latinovits Zoltán
József Attila verseit mondta.
Nem volt, nem lehetett ilyen iszonyú még
sosem az az „El vagyok veszve, azt hiszem!”
Ó, ti szeretet-éhségben elveszettek,
meghajszolt szívűek, már csak jelekben,
hangokban élők: túl halk volt tán a
mondat? túl „költői”? túl „színészes”?
hogy azt a vonatot mégis elértétek, s
nem állott elétek senki! szemeitek elé
nem ugrott senki! hogy szemeitek
lázlézerét nem állhatta senki! Csak az az
ormótlan, mindenki-szolgája bika-robot, jaj!
Ó, ti kemény-szívűek, gyémánt-szerkezetűek:
forogtatok a filléres szénnel fölzaklatott
robot-bika szarván! És Zeusz két alkalommal
csaphatott vállára komásan Héphaisztosznak,
minthogy a robotokat,
akár a görögök
Trójánál a falovat,
ilyen cselesen
kreálta volt.

GYÁRTMÁNYISMERTETÉS

Cég: Lác- és Kovácsoltáru ISZ
Cím: Bp. XIII. Országbíró u. 50.
Telefon: 408-103, 203-137

Gyártmányaink

Mezőgazdasági folyóláncok!
Szerelt láncok!
Ipari teherláncok!
Csapos-hüvelyes láncok!
Anyagmozgatás gépesítésénél szükséges,
helyi adottságoknak megfelelő kivitelű láncok!
Egyedi, szabványon kívüli vonó- és
futógörgős láncok!

DÍSZKOVÁCS RÉSZLEGÜNK
művészi kivitelben vállalja
díszkovácsolt belső berendezési tárgyak,
csillárok, falikarok,
állólámpák, asztalok,
korlátok, kandallók,
virágtartók, ajtók, fogasok,
térrelválasztók stb. tervezését és
elkészítését, modern vagy
klasszikus stílusban.
A kovácsolt díszítés esztétikusan alkalmazható:
épületek külső vagy belső falfelületeire,

előadói vagy kultúrtermek, éttermek,
üzletek, csárdák, vadászházak,
halásztanyák stb. díszítésére.

Termékeinket forgalmazza:

KOVÁCSOLTVAS SZAKÜZLETÜNK

Bp. V., Váci utca 23. sz.

Mezőgazdasági folyóláncok!

Szerelt láncok!

Ipari teherláncok! . . .

Egyedi, szabványon kívüli vonó- és
futógörgős láncok!

ALKONY, HATALMAS

Épül fölénk az ősz! Hajlongva
felhők állványzata magaslik,
kiürült a park, ahol nemrég
labdát duhhogtattunk fiammal,
egy loncsos eb futkos csak föl-le,
hordja vissza a folyvást-újra
elhajított botot, a lökött
gazda meg, lám – nyakán-fején sál –
szolgálatán hogy' szórakoz'!
Folyvást-újra épül az ősz is,
akár egy összerakós játék,
mint egy nagy szociális otthon,
s ha már így-úgy megáll, szülénket,
öregeinket beköltöztetjük
– ott nem lesz egyedül, mamuska,
fűteni sem kell, az is fizetve! –,
hajukat fehérítsék havakkal,
havakat boronáljanak szelekkel,
szemükben gazdátlan szorongás,
markukban egyetlen dió,
azt is az unokáknak adják.
Így épül hát fölénk az ősz,
talpam alatt a bauxit-száraz
gesztenyelevél eseten jajdul,
akárha négy lábú elmúlás
taposná kentaur-patákkal,
halvány savós-vér színe spriccen,
szemem kelyhe még befogadja,
aztán hirtelen alácsikordul
az alkony, hatalmas kortina.

GYÁSZÉRME

Hervay Gizellának

és

Verbőczy Antalnak

Együtt vagyunk mind
egyikkel hindizünk,
másikkal
sakkozgatunk.
S olyan egyszerű
minden,
akár a natúr citromlé,
világ száz limloma, abszurditása,
s bagatell,
mint mondjuk
saját halálunk.

VIRRASZTÓ

Tenyérébe vett a langyos este,
mint szeplős lány
szőke kiscsibét.

Rajzik körém kerítő seregben
léptek emlékeként
a sötét.

Cipőkoppanások – szívverések!
Messze guruló
üveggolyók!

Az ég kaptárát ellepik a méhek –
most rebbennek szét
a csillagok.

De aki virraszt, bújhat az magába,
dúrhatja szárny alá
busa fejét!

Rajzik körém cipőknek koppanása,
kiket imént nyelt el
a messzeség.

VÁRAKOZÁS

Mit hoz a karácsony?
Mit hoz? Mit hoz?
Csillag az égen mért remeg?
Remegő csillag mért remegtet?
Mit hoz a karácsony?
Mit hoz? Mit hoz?

Fagyos az utca,
kopog a járda,
fennen királtság
dermedt árnya,
fény-köszörülte
szablya a csőre –
terül ránk Heródes
denevérárnya.

Születik mégis vagy
meghal a kisdéd?
Fagyos a szalma,
ökrök zörögnek,
ahogy a töreknek
halmába túrnak;
az embereknek,
az állatoknak
szája párás hab,
ahogy lehellnek,
mindegyre hívón
vágyakoznak,
mind várakoznak.

Fagyos az utca,
kopog a járda,
vetül Heródes
denevérárnya
arcra, tűzfalra,
tetőre, kőre,
asszonyra, aggra,
csecsemőre,
megszületettre,
minden jövődő
megszületőre!

Mit hoz a karácsony?
Mit hoz? Mit hoz?
Csillag az égen mért remeg?
Remegő csillag mért remegtet?
Mit hoz a karácsony?
Mit hoz? Mit hoz?

(Ezerkilencszáz-
nyolcvankettő –
fogy a kenyér, fogy
az esztendő –
mit hoz az új év?)

A FÉLELEM SZÜLETÉSE

Idő: tél, de nem karácsony. Előtte vagy talán (inkább) utána. Szóval egy téli nap délelőttje. Reggele nincs és estéje sincs – széthullottak, mint szoboröntés után a gipsznegatívak. A gyermek megszületett, Heródes-időben, ám a hal jegyében, négy és fél éves már, ha jól számítom.

S rengeteg halat lát most és ámul: áll a közeli halastó mellett, melyből férfiak jeget vágnak, feltölteni a jégvermeket. Ott van nagybátyja is, ki nemrég jött meg fogságból. S töméntelen hal hever: kárász, vadponty, compó, ki-szétdobálva a tocsogó jégen, tátognak, fel-felvetődnek, szórják az értékét vesztő halpénzt bőven, köztük dilettáns kecskebékák esnek-kelnek bőrkorcsolyákon. A jókora lék körül csapkodó jókedv, izzik a pálinka parazsa eleven kandallókban – béke van végre, iszik a hazai télben mind, akit megkímélt a torló keleti tél, nem a gránát, nem torkolattűz, csupán a csákány csattog, villog. A lovak hámban, hátukon takaró, toporognak, orrlikaik vázák: lengenek bennük párából fürtös orgonacsokrok.

Elúnván báméskodni, a gyermek föltotyog vala egy koci után a kerteken átal, egy idegen háznak udvarán keresztül, s mikor a tárt kapu előtti lejtőn meglódulva a koci kifordul, mintha a föld alól – előtte terem egy hatalmas eb, jön rá csaholva, mint a rontás. Ember sehol. Hátrál a gyermek, beszorul a verandára, mögötte

hófehér fal villódzása, szemközt az olvadó
hó csillogása a sugárözönben, előtte föl-le
sétál a medvekutya, sírásra, moccanásra
felé kap, mordul. Megáll hát mozdulatlan
s némán, sírását torokba fojtva. Végére komótosan
elébe ül az eb, hosszan kilógó nyelve a gyermek
arca fölött ráng, maga is undok külön-féreg, habot
csurgat rá, nyálat, és vakít a fal, a hó, a jégcsapok
csillámolva csöpögnek, vakít a rettenet-fekete
szőrösomó és mélykék olajban forogva meg-megszikrázik
a két kutyaszem . . .

Nem karácsony van, csak tél,
téli nap délelőttje, időtlenülve. Reggele
nincs és estéje sincs – széthullottak,
mint szoboröntés után a gipsznegatívok.
Ott ál a gyermek azóta is a fényzuhatagban,
arca fölött lihegő kutyanyelv vöröslük.

REGGEL

I

Puhatestű kis álmaink
riadnak – reggel van megint,
futkosnak tapétán, falon,
másznak ég-azúr paplanon,
rettennek – jön az öntudat,
följük toronyló flegma vad,
roppan a roppant talp alatt
gömbölyded testük, szétfakad, –

csont is ropog, az állkapocs,
itt az ébrenlét, ránk tapos,
ásítasz – barlang szája tárul,
medve cammog elő a szájból
s visszaásít rád, fogain
villan feléd a minapi kín.

2

Beveszed szépen gyógyszered,
tejed megiszod, megeszed
sebtiben vajaskenyered,
kipenderíted gyereked
a langyos alomból: Eredj,
tanuld, mennyit tesz egy meg egy, –
s megeredsz magad is: vár a gyár,
szántóföld, hivatal, ispotály;

futnak az úton kocsik is,
kicsik is köztük, nagyok is,
Repülünk! – mondják emberek,
Hevülünk! – hevülnek hengerek,
ám a medve csak cammog, cammog,
foga fény, vigyázz, feléd csattog.

3

Ma is lesz, meglásd, békeharc,
s akarsz, nem akarsz – belehalsz,
és belehalsz a háborúkba,
matt derúkbe, fényes borúkba,
de menni kell, vár rád a munka,
gyalulod mankódat öregkorra,
mikor majd lábatlanná gyalulva
kiköp a műhely s kocsmapultra

csorog kiürült szádból a nyál;
de most rohansz még, mert muszáj,
mert kell a pénz, mert enni kell,
cipő kell, ruha kell – lenni kell,
még lenni kell, tudván: bár ásít –
sunyi a mackó, foga rád vásik!

KENYERET ANYÁM ÚGY ESZIK

Kenyeret anyám úgy eszik,
mint aki folyvást éhezik,
s darabkájáért, ha lehull,
pokol jár irgalmatlanul.

Narancsot anyám úgy eszik,
mint aki közben vétkezik,
mint aki lop, bár nem zsebes,
s fél, hogy valahogy rajtaveszt.

Anyámat a gondok úgy eszik,
harapja, rágja mindegyik,
tépdesik, bár csak csöpp falat,
hogy rajta naggyá hízzanak.

ÁRNYÉK

Ácsok dolgoznak a tetőn,
cikkann szekerce-villám.
Sikongó fényben odafönt
szög szalad: karcsú fémtücsök

deszkába lyukat fúr és belecsusszan.

Megáll a ruganyos segéd trikóban,
pirítja kettős tavasz: a kinti,
meg ami belül színültig tölti,
mint víz a kannát, amely szív-forma.

Kannatetőből jót iszik éppen.

Galambok húznak el kondor-kötélékben
építők s a félkész ház fölött.
Zöld ágból, kalászból bajszuk nincsen,
árnyékuk arcomba hulló korom –

kímélj meg tőlük bennünket, Isten!

ORDASODNAK FELLEGEK

Ordasodnak fellegek,
karmolódik életem.
Jégkormök alatt a meggy
drága szeme kifreccsen.

Ködpofájuk rámszagal,
s ami volt az ég maga –
szívem is vad, szimatol.
Vérembe nyal az éjszaka.

Csikasz idő, tudlak én!
Dolmányzsinór a villám?
Dolmányban is látlak én,
farsangoló toportyán!

LEHETNE MÉG!

Ha nem tudnám, mit nem tud a gyerek:
szájak barlangtüzét, sercegő nyelvét!

ha lehetnénk, nem ifjak: csak szelíd,
dolgukat tudó s végző hű kezek,
ruganyos szív, ép ideg, mit feszít
de nem szaggat a hármass-émlékezet:
a volt, a van s a lesz nem tép, de edz –

ha védhetnénk, szép dāmivad-emberek,
a sörétkerek hamisság érveit,
ha nem tudnánk, hátunkba hogy röpít
az elől-nyálkás-érdek nyílhegyet:

lehetne még, ami nem lehet így –
tudhatnánk, mit így tudni sem lehet!

METSZET

Csend.

Az elme
magába mélyed.
Hallgat.
Reményt kuporgat.

Március vége van, s hó a fákon.
Alatta
rügyek pattannak.

Március vége és hó a fákon.
Az elme veszélyt takargat.
Hallgat.

Horzsolódnak a kontinensek,
mint a malomkő.
Morajjá őrlik a csendet.

Így születik a tengermoraj.
Mögötte
emberi jaj.
Mintha állkapcsok összecsettennek.

Nagy vizek fröccsennek szét mint a nyál.
Csapódnak a kontinensek.
Virágozik
az árvaság,
mint a szik
kopár síkon.

Fehérszik
arcainkon.

S mint fütykösüket ha
kamaszok meregetik –
rakétaikat
összeméretegetik
az atomhatalmak.

Csend.

Az elme
magára marad.
Magára mered.

Hallgat.

PLAGE

Szél legyez a tenger felől,
parázs a part
homokja.

Pórusok nyeldeklik a fényt,
bőr alatt is
Nap süt.

Mellettem hever az idő –
betelt vágyú
sellő.

Sirály cikkan. Fércelgeti
az Űr kék
palástját.

Szitakötő? Helikopter!
Vas valóság
dörren.

Berreg, sivít, vijjog, lecsap –
öldöklő
ruk-madár.

Cafatokban a délután!

Vízen habot
szél kaszál.

NYÁR

Ülök a földön,
s a Föld fölött is,
a Föld alatt is
úr.

Szemem mint meggyfa,
kikerekül,
telik virággal,
vérágas vággyal.

Repülőgép száll?
meggy mag repül.

Jaj, magunk vagyunk
üres világban,
földiek,
végtelenül!

S vetelő nyár van.

ETRUSZK SZOBROK MOZDULÁSA

Dúlószél füvén, félkönyéken
húsoltuk délben a hangyálló hőt,
hasaszalonnát falatoztunk,
eszegettünk savanykás meggyet:

pucér bőrünkön sikonkázott
a levélrések közt benyüzsgő fény,
ujjaink közül szökkentett meggyemag
egy akác-cserjét rakétázott:

katapultáló szöcske zizzent,
ellipszis-ívvel kötötte össze
a kis akácot egy szőlőlevéllel,
köztük meg szemünk egyenest húzott:

volt már nyilunk is, kézbekaptuk,
s rálőttünk a hamis istenre,
ki vérünkön vett gyémánttal fönt
épp az ég üvegét hasogatta.

LÁTSZÓLAG MUNKA NÉLKÜL

Szeretem az ilyen borulatot
így délután,
amikor hamut hint fejére a világ,
hamuszín fellegek lógnak
hamuszín állványzatok fölött,
s egyszerre halkan megered az eső.
Régi barlangok homályára emlékeztet,
denevér-homályra,
ahol állatbőrökön könyékre dőlve
elhevert a régi vadász.

Könyékre dőlve heverek én is,
mellettem rózsaszín-hártyás nyúzott állat –
a múltak.
Kanyarítok belőle,
nyársra húzom,
pislogó parázs fölé tartom
– ez már föl van találva –,
s eszegetem.

Így múlik el ez a délután,
munka nélkül.
Látszólag munka nélkül.

TÖREDÉK

...Mire az erdőt észrevettük,
szemünk a faágak kiszúrták.
Mindegy volt már, nappal vagy éjjel,
mindegy, hogy mit mutat az óra:
nem láttunk többé napvilágot,
s hogy hold, madár – azt is csak *tudtuk*.

Mert tudtunk, jaj, mindent tudtunk már!

Néztünk mélyen már önmagunkba
s láttuk mindazt, mit meg nem láttunk,
s borzadoztunk nagy vakságunkon.
Szemünk, persze, nem pótolhattuk,
mint a gyerekkori imákat,
mit – rég felejtven – újraköltöttünk,
hogy a téboly kopolyáiból
kötésig kiemelkedhessünk.
Kopolya, mocsár, ingovány, láp –
ez várt, ha a tüskés bozótot
magunk mögött hagytuk, s a szúnyog
jött ránk, mint János vitézre.
Előre, mindig, csak előre,
mert utánunk még nagyobb romlás,
mert mögöttünk a soha-többé,
de mi nem láttunk már előre,
s kardunk, hol volt ekkor már kardunk,
sáros manccsal nyakunk csapdostuk,
alattunk cuppogott a szittyós...

VAGYUNK BÁR KIVETETTEK

Ránk vall
e földön minden.
Ránk vall –
ránk üt.
Ránk hasonlít
cigarettánkban a filter,
kertünkben a szőlőfürt.

Egy gyufaszálat föllobbantok,
s földereeng, átalakulva,
szakállas arcod,
millió éves munka!

Robinsonjai a mindenségnek
vagy partra tett zendülők –
mindegy. Mi lettünk itt
értelmes élet,
szülőkből zsíros fekete föld,
s fiakból leszünk
szülők.

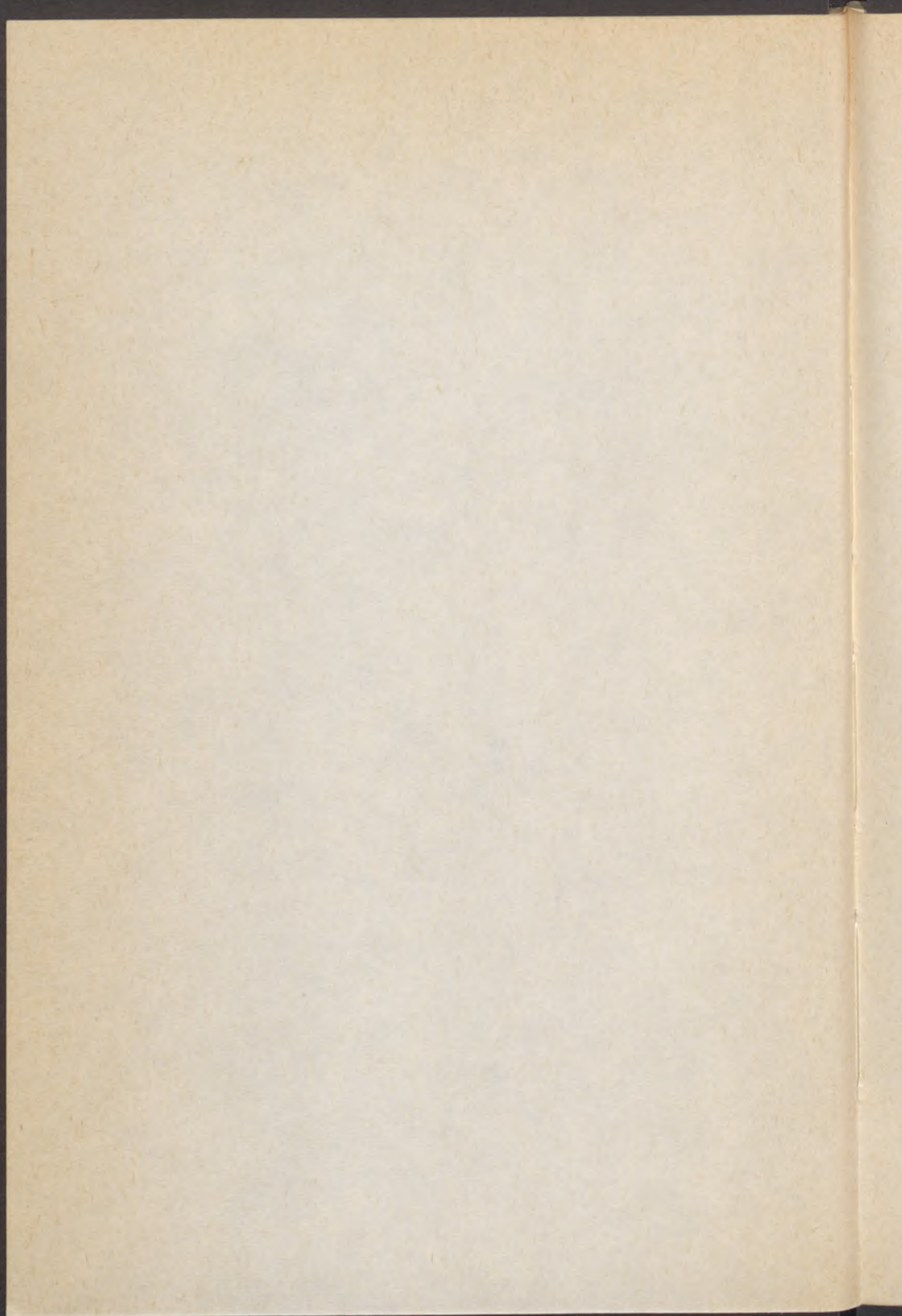
Vagyunk bár kivetettek,
hajdani Éden-lakók –
általunk született meg
itt
a simogatás, a csók.

S általunk születik újjá naponta
jaj
az idegbaj és a bomba.

Mégis – ezek vagyunk. Ránk vall
e földön minden, ránk üt.
Mégis: kinyújtott karok, madárral.
És szőlőfürt.

PÜNKÖSD

LEGYEN!

Fogaidat, mint gyöngytengerit
éhes kakasok közé ne szórd!

Fogaidat,
a csont gyöngyeit
szúrd a nyakamba,
szúrd!

Arcomat melledre égetem:
hordd!
Arcod
húsomba forrjon pecsétnek!
Vérem
mező,
s ha akarod:
mézarany kaptár legyen a méhed!

PÁNTOLÓDÓ SZERELEM

Szemed fölött gyászhozó hold,
kettős ív,
görbe –
pánt szívemen, két török kard
körbe.

Szívem rab szerelmeért
hold-szablyák
vínak –
szétfeszül vagy pántolódik
köré két kardlap.

Gyilkos grafit holdkaréj,
pengéd ha elomlik,
fegyvertelen s mint az éj,
vak leszek
holtig!

Lófarkadat, szerelem,
mégis tövig rontom,
ha zászlósan, ékesen
lennél a
gondom!

Szívem rab szerelmeért
hold-szablyák
vínak –
szétfeszül vagy pántolódik
köré két kardlap.

Szemed fölött gyászhozó hold,
kettős ív,
görbe –
pánt szivemen, két török kard
körbe.

TAPOSS, IFJÚSÁG ISTENE: HÉBE!

Ha hébe-hóba
Hébe
belelép a
hóba:
terem, terem
a hóvirág bokra.

Ha hébe-hóba
Hébe
belelép a
tóba:
virít, virít
a tavirózsa.

S amikor Hébe
rátoppant valaki ember szívére
mert látja: kopár szikla:
lázba, pírba csattan,
szegfűt vérzik nyomban
a szerelem csalitja!

HÍVOGATÓ

Jöjj hozzám virradatban
pipacsos pirkadással,
hajnali sugarakban
liliomhajlongással.

Jöjj el a reggeli dérrrel,
csöpp festék is lehet a szádon,
gyere, ha látod a vérem
ragadozófogú rózsafákon.

Délben is jöhetsz hozzám
pestises páskomok hosszán.

Gyere a verődő délutánban,
mikor szememen pilleszárny van.

Leginkább alkonyatkor.
A Napot négyelik. Akkor.

S ha máskor elmaradnál,
éjjel el ne hagyj már!

Jöjj hozzám minden időben,
patyolatban, megviselődten,
gyere színekkel megáldottan,
eszméletembe ágyazottan:

általam-virágzóan,
velem-viselősen!

ELÉGIA NÉGY TÉTELBEN

I

Arcod kockáival
pokoli macskák dominóznak.

Nyári estén
szilárd váza széthull a szónak,
csak az estikeillat erős
s a békák zsoltárai.

Szétromlasz,
összerakódsz –
nem tudlak megtartani.

Ha elpárolog a nyár,
kicsapódnak a szavak.
Az idő túloldalán
terem a bérbe adott magány,
illatok, hangok
elporlanak,
kész az ölelés szétmállani,
s a réteket,
zölden suhogó őslány-hajad
kezükre tekerik derek, szelek.

Itt rózsák lobognak, törökszegfű,
búzák hajában
a pipacsok.
Lobogsz te is, lobog a nyár: a nyár jaj
kígyómarás, lobog!
Pókhálót rá! – hallom a szív javastanácsát.

Benned szeretné felkutatni,
magát feladva felmutatni
a maga-mását!

2

Mint a kígyónyelv, löködsz felém,
bénító nedvek nyelved hegyén,
bőröd méreg-mirigyeket virágzik,
megérintelek: testem fölcsalánzik,
hajad büröksisak, titkokra boruló gomba,
arcod alkimisták aranyának kiáltott bronza,
két lábad boszorkánykondérban fakanál,
szemed ördögpile, fölötte száll,
karod rózsakereszt,
levegőbe függesztett híd,
elveszejt, kit óvatlan sorsa odavisz:
összeomlik,
megperdült fölöttem, forgott a széles ág:
öled síkos, mohás, álcázott szakadék,
szemöldöködből fészket rakott egy vadgalamb,
költött s a kis tokos
kizuhant, belehalt,
madaram ezüstös torka lett bádogdoboz,
csak megül,
nem repül,
szeme iszonyatos,
hallgat vagy dadog a kínban,
kuporog hasztalan,
vérgyöngy-cirokkal él,
megissza kávéját, ha van,

hazája ég-kalitka,
csillagfény-rácsos madár-karám,
nekiront,
szabadulna –
s fönnakad a hold szálás hajfonatán!

3

Mert voltál:
voltál te a beszéd,
a hangtalan!
Csokoládészín karcsú cölöp –
indákkal, gyökerekkel,
idegszálakkal rádthurkoltam magam,
s lehullt a ringló-pillanat,
a csillag összetörve
bogárként bújik a földbe.

Bagoly zuhan
halottasházra,
rándul a szám
káromkodásba:
lakmuspapír-kurvák színváltozása!
logarléc-istenasszony lobbanása!
vörhenyes szerelem!
mért gömbölyödtél napvilágra?!

4

Milyen illattal-terhes az este, az éjfélbe-hajló!
Anyám a fáradtság kútjában prüszköl,
gunnyaszt
behúzott szárnnal az ajtó.

Virrasztanak velem
tárt ablak ágyásában csillag-palánták,
mécs-virágok,
lángragyúlt égi saláták.

Indiánmadonna – itt állsz te is az ablakkeretben,
fejedén hold-glória,
elvetélt Jézus és
liliom a kezében,
hajadban csillagpor –
fodrástól jöttél éppen.

Aztán szétfoszlasz, összerakódsz,
újból és százféleképpen.

Ki is vagy te?
melyik vagy te, aki fölszabadítottad
a méléző szavakat,
s lekötözve a józanságot,
rászabadítottad magadat?
Ki vagy,
melyik a sok vibráló mozdulat, arc, szín
rengetegében?

Szétfoszlasz,
összerakódsz,
oszthatatlan-százféleségben.

Színek hálója szálanként
át meg keresztbe rakódva –
forgolódom rajongva-átkozódva,
nem férek át a résen.

S fönt,
odafönt száll,
jajongva száll a hold vadlibája,
verdes fehéren,
virágpor-ragacsos éjszakában!

ÖT SZÁRAZ GALLY ÉS EGY ELEVEN

Gyapjú-fehérben
tünődve járkál,
paraszas réten
szédeleg árván.

Hulljon a pernye,
de rá ne szálljon,
zsivaj ne verje
a rőt lapályon!

Kőhold szaggatott
bomló vizeket,
de lám meglakolt,
beléjükveszett.

Arca elveszett,
vagy tán nem is volt.
Nem is volt, lehet,
vagy talán a hold.

Hátadon kidoboltam
a májust: úgy legyen!
de hátad múzeumban
dereng már, kedvesem.

Még egy olyan dobót!
Mintha peregne halkan.
Füvekben hallgatok.
Szél tapos dobogva rajtam.

Hajamba szálltál –
menekedő;
így szóltam árván:
szitakötő!
azt mondtam árván:
szitakötő!
de újra szálltál –
menekülő.

Kaptam tőle víziókat,
ködlő könyveket,
fölcsaptam micimackónak,
mackóéneket
dörmögtem s egy panzióban
kétszer szeretett,
s hozott Párizsból egy tollat,
de már elveszett.

Nem álmodtam vele –
nem áltatom magam.
Megáldottak vele
mégis, álomtalan.

Mást kerestem én,
mást kerestem.
De bárkit szerettem én,
őt szeressem!

LEGENDA

Meg is megtörettem
borban, szerelemben,
fejem a földön,
elszenderedtem,
lábam a holdon
átalvettem.

Mire ébredtem,
futott a hold,
az égi hablány
égre futott,
sütött a nap már,
futott ijedten.

Bilincsből bújni
nem tudhatott,
elvitte kulcsolt
lábam a hold,
testem utánuk
sugárrá nyúlott.

Külön a fejem,
külön a lábam,
közöttük szerelem
pallója ível –
lélekvesztő az,
azon jár föl-le
fekete páva
fekete szívvel.

BOKSA

Bagarol-homály volt, bagarol-éjjel . . .
Bagarol-rekedten dadogó néger
forgott a korongon, antracit-arca
bogárlott vágya vérvörösében.

Gyötrődött: egy szép –, egy szép –, a legszebb
lány felé hangja kobrázva kúszott,
rángatta, rágta koloncát – nyelvét,
s hallottam: a szép lány kuncog.

Máglya volt már a zene alattam,
már izzó hasábok trónusán ültem,
a fülledt, sercegő kármin-homályban
zörgött rajtam a bőr: Megnégerültem.

Senki sem tudhatta, hogy cigarettám
füstjén egy lányalak parázslott át,
kinek vad szépsége ugyanígy égetett
egykor – mint szénégetők a boksát.

SZINDBÁD MESÉIBŐL

Sült tökkel várt reám a drága,
s mire a villamos megvitt, kihúlt.
Hogy mégse szeressük egymást hiába,
akadt egy darab kacsasült,
meleg fürdőt vettem utána,
beszéltünk erről-arról hosszan,
kávét ittunk, rumot is hoztam,
macskásan dorombolt a cserépkályha,

s öbleiből mikor el-kihajóztam,
az erkélyre csapó sós léghuzatban
fáklyaláng verdesett vagy pongyolája –
mindegy volt már . . . A tél ködöt petézett,
s utánam, szegény, máris úgy nézett,
mint aki vissza-nem-térő hajómat várja.

Ez a mese, nemes barátaim!
S mi történt valóban?
Megtréfál bennünket olykor a Dzsinn!
Halljátok, ím: Nem ültem én hajómba:
dorombol macskásan most is a kályha,
mert ott-feledkeztem – nála . . .

VÁR A KONYHA

Buggyan a kávé sötét habja,
várom haza a feleségem.
Kávéillattal vár a konyha,
polgárian, mint a mesében.

Loncsos eb voltam én rég, magányos,
kiszolgáltatva sintér-karoknak,
mély sintér-öleknek és halálos,
csillagszög-csapású ostoroknak.

Ólomgolyó volt bennem az árvaság,
lökődtem, gördültem iszonyodva.
Jó most, ha simogatsz, mint anya kisfiát.
Vár, kávéillattal vár a konyha.

ARCOD

Ha a te arcodra gondolok,
minden más arcot eltakar már,
és mindig megadatik nékem az arcod,
s fénylőbb a fényarcú lányokénál.

Ha a te arcodra gondolok,
benépesül zárka-magányom nyomban,
mert mindig befogad, befogadott
tárt asszony-arcod számos bajomban.

Ha a te arcodra gondolok,
szeretnék végtelen Bach-fúga lenni,
s minden falon és távolon át
feléd ömölni, hozzád zengni!

KÖZEL VAGY MÁR

Ha bántlak is már: közel lehetsz hozzám.
Ha bántlak is már: szenvedek miattad.
Ha bántlak is már: magunk fölcserélem.
Ha bántlak is már: jobban bízatsz bennem.

Ha csak szeretlek: vízfalon át nézek.
Ha csak szeretlek: üvegen át fénylesz.
Ha csak szeretlek: messzeségben látlak.
Ha csak szeretlek: mi közöd van hozzám?

Ha üvegen át fénylesz: nem szeretlek.
Ha üvegen át: sorsod (ha van) látvány.
Ha üvegen át fénylesz, úgy szeretlek,
hogy – üvegen át – nem is téged látlak.

Ha bántlak is már: jobban bízatsz bennem.
Ha bántlak is már: magunk fölcserélem.
Ha bántlak is már: szenvedek miattad.
Ha bántlak is már – hozzám közel vagy már!

MIKOR AZ AGY IS SZIVACS

Rohannék most, de csak ülök,
súlyosan, mert itt ülsz te is
bennem, trónolsz szememben,
szempilla-rácsok mögött,
rab királyné a tenger zöld trónján,
hullámhegy-hullámvölgy taraja renget,
fogoly a tenger is,
szemüregemben
örvénylik szempilla-rácsok mögött,
átcsap a rácson és lecsorog, –
foglyom a tenger s én foglya vagyok,
s vagy te, vagy mindkettőnk foglya,
rab királynét – rab tenger trónja
renget a tenger rabjának tróntermében, –
ülök most súlyosan, pedig rohannék,
bezárult kagyló a tengerfenéken,
s ha már így, valami szépet szeretnék
mondani legalább neked, de spongya
az agy is, megszívódva
keserű tengervízzel,
eláraszt a víz keserű ízzel,
moszattal, maszattal, remeterákkal,
kagylókkal, magukba zárt csigákkal,
találnék legalább egy tengeri
liliomot, vizirózsát, hogy át-
nyújtsam sóvár rádcsoválkozással,
de csak a tintahalak, szépiák,
ahogy rohannék most, de csak ülök,
míg rabként trónolsz te
bennem,
szempilla-rácsok mögött.

PÜNKÖSD

Dagadó hasú asszony, aludj!
Aludj, kelő-nap-hasú asszony!
Dagadó mellű asszony, pihenj!
Pihenj, telő-hold-mellű asszony!

Jaj, uramisten, uramisten – menten széthasadok!
Micsoda hal vagyok, hogy így megszigonyoztak?
Hasamban tüzes szigony, feszít, hánytorgat –

Dagadó hasú asszony, hasadat
mossa zuhogó, vörös zuhatag,
must-erős patakok
futnak
a domb alatt,
bőröd alatt:
vénák,
erek
zúdulnak itatni
csupaszáj-csírát,
szeme-nincs életet,
foga-sincs életet,
emlékezeted kavicspartját,
medre homokját átítatják
hogy hozzá ömöljenek,
magát-valló eszméleted
megújul, kettéreped:
kelő-nap-hasú,
erősítsd meg magad,
telő-hold-mellű,
fiat szülsz,

fiat,
erjedt patakok
dombod alatt,
bőröd alatt:
erek, csobogók
táguljanak,
hordják a tápsó-uszályokat,
mossák el az iszapzátonyokat,
szívedből mindent
kimossanak,
húsodból mindent
kioldjanak,
kelő-nap-hasú,
telő-hold-mellű:
fiat szülsz,
fiat!

Jaj, uramisten, uramisten! cethalad vagyok –
hánytorog Jónás itt benn, s haladat verejték
tengerében hánytorgatod . . . Csillagom, Jónáskám:
belédhalok! csillagom: gondolj majd rám Ninivében!

Dagadó hasú asszony, aludj!
Aludj, kelő-nap-hasú asszony!
Dagadó mellű asszony, pihenj!
Pihenj, telő-hold-mellű asszony!
Szemed záruljon mint a szerelmeslevél!
Vagy mint a búcsúlevél:
sietek haza,
várj meg!
Mint a hársfalevelek, árnyasan
takarjon be az álom!
Aludj, aludj, aludj:
pünkösdtvasárnap szemehéja
és mátkaságom
pokróca rajtad
és Jónáson – – –

SZERELMED CSENDES HATALMA

Hisz tudod: lelkemben élek.
S tudhatod: tágas lakás.
Holtomig tartó bérlet.
Addig nem bírhatja más.
És örülök most, mert benne
(mintha központi fűtésem lenne
az idegeimben surranó láz:)
itt vagy te is, bár messze,
s lassúdan
föl-le jársz.

Lassúdan föl-le jársz,
vagy leülsz egy zugolyban,
hallod a szívdobbanást
s arcomat keresed: hol van;
hol van? nézel riadtan,
arcomra mert nem találsz,
arcomra mert nem láthatsz rá
onnan.

Jó az, hogy itt is velem vagy,
jó az, hogy itt vagy velem,
s míg e mágikus erő el nem hagy,
hadd mondjam, mit sose mondtam:
Mi ez, ha nem szerelem?
Szerelmed csendes hatalma
szerelmem növeli, látod,

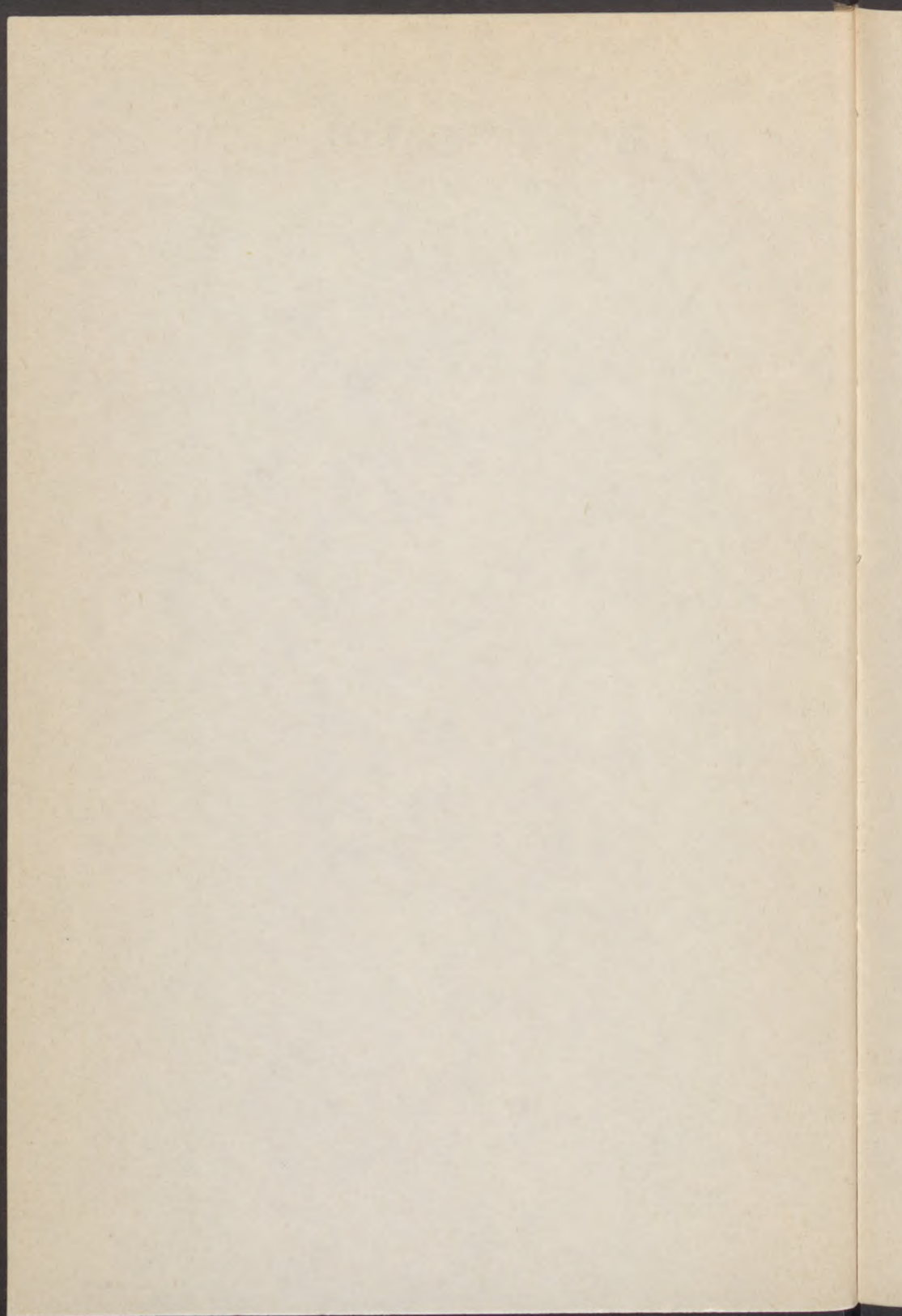
távolból lobog föl nagyra
– s hány év is már ez a távol?!
S mennyi még?... Engem a vadság
mind szelídebb vizeken visz...

Hordozzam csendes hatalmát
létednek, kívánom, ott is!

BRUNO-DALOK

G. BRUNO ÖNMAGÁRÓL
ÉS A VILÁGRÓL

Íme, én, néhai Giordano Bruno,
ki álltam már bírák előtt eleget
(s nem mondhatnám, hogy ott állni jó):
bíráimul kérlek föl most titeket.

Az ember esendő, más én se voltam,
ám mint ti: gyúlékony kissé – s ez kár.
Tudásért lángoltam, nőért lobogtam,
míg alám fűtött jól a Vatikán.

Koponyám egében napok, planéták
megfértek, akár a végtelen térben,
de én, parány – ó, emberi nagyság! –
a Földön nem, csak lentebb, a földben.

Lehetett volna ez persze másként,
sunyi mén gyanánt a szamárcsapatban,
de igazságom egy jobb harapásért
nem adom – ezt jókor s jól megfogadtam.

Rómának füstös, szent barmát, sötét
nappal és csillaggal szarvain, láttam,
öklelvén rút kéjben Európét,
s láttam a szajhát is Európában.

Mentem hát innen és onnan tovább,
mert a Bestia ezer alakban
nőtt körém mindenütt, fenve fogát, –
ám, amíg lehetett, élni akartam!

G. BRUNO VERSE ARRÓL,
HOGY KI KIT TANÍT?

Mondom a gyerekeknek: a kő az kő.
Mondom neki: a kenyér – kenyér.
S mondom, hogy ördög, boszorkány
az pedig nincsen,
csak hát, ha lemegy a NAP,
televény éjszaka,
s televény éjszakában
Vénusz, a láprózsa-ISTEN.

Tükreink, lámpáink:
ti gyerekek! beláttatjátok
szemünk árnyékosát,
vakító nyargalások, anyagbontás
mögött
a hátországot,
fölfedezem hát én is újra: a kő az kő,
kenyér az kenyér – heuréka,
s vallom szabadon: ördög, boszorkány
az pedig nincsen,
csak hát, ha lemegy a NAP,
televény éjszaka,
s televény éjszakában
Vénusz, a láprózsa-ISTEN!

G. BRUNO PÉLDÁZATAI
A TESTI ÉS SZELLEMI ÖRÖMÖK
EGYSÉGÉRŐL

Testünk ház. Ki lakja? Szellem az vagy lélek:
élvezet nélküle s gyönyör is mit ér?
S lélek vagy szellem is, ha tovább nem éltet:
szem, száj, fül, orr nélkül siklóbórt sem ér.

Állat az embertest. Ám ki bévül lakja,
készteti s uralja: az a való Isten.
Illat és sugár lesz halál után. Fákba
költözik, füvekbe. És más isten nincsen.

Szem, száj, fül, orr, pórus: mind etetőlyuk csak –
ki-ki ott éteti isten-fiókáját.
S kiben aluszik vagy már születvén meghalt:
a gyönyört is disznók, baknyulak zabálják.

Boldog a Természet, ha örül az ember:
csókol, vigad, táncol, munkájába mélyed.
Ha élvezi létét bölcsen, szerelemmel.

Ám hol vad tivornyáz: Isten lesz ott véres!

G. BRUNO A SZAMÁRSÁGRÓL ÉS BÖLCSESSÉGRŐL

A szent szamár és a szent szamárság
becsesek igen az Úr előtt,
hisz terhet s urat hord a jó szamárhát.
Juttat is cserében
furkót bőven
számára és kóró-legelőt.

Tudóst és tudást is mind közelebb
szamár segít az igazsághoz.
Mi fényes, számárral még fényesebb –
mond a rotterdami
bölcс már, s neki
hihetsz: volt köze néhány szamárhoz.

Borjút tört Mózes, ám arany-patán
öröktől áll az aranyszamár.
Keríti klastromfal, arany-karám.
Honnét e kegyelet?
Gondold csak meg:
Jézus rég vizeken s – számáron jár!

A szamár együgyű, balga jószág,
gondolják sokan, és mily szamarak!
Ám rója néki a bölcс adóját
görnyedten is, hiszen
nélküle nem
gondolhat, ő tudja, okosakat!

INKVIZÍTOROK KARA

Mi vagyunk a nagy, szent Inkvizíció:

Én a fő –

Én a főbb –

Én a legfőbb inkvizítor-atyátok.

Mi tudjuk leginkább, mi nektek a jó,
mi vagyunk a nagy, szent Inkvizíció,
mi védjük a sátán-praktikáktól a világot:

Én a fő –

Én a főbb –

Én a legfőbb inkvizítor-atyátok!

Dicsőséggel teljes konstelláció!

Örök rend és semmi kontradikció!

A csillagok is fönt isteni

misegyertya-lángok,

s kinek mást mond ész és kontempláció:

lecsapjuk, mert Isten – sőt: ellenünk lázong,

s mi vagyunk a nagy, szent Inkvizíció:

Én a fő –

Én a főbb –

Én a legfőbb inkvizítor-atyátok!

A TÖMEG DALA

Mi a tömeg vagyunk, tisztelettel.
Minden anyagnak tömege van,
tudhatja ezt fizikából az ember,
s minthogy nagyobb részt anyag az ember,
az embereknek is tömege van.
Mi vagyunk a tömeg, tisztelettel.

Hisszük, mit mindenki hisz, tisztelettel,
s tagadja mindőnk, mit kell, hát tagadhat.
Hátunkon tapos, ám megtart a hit,
s mi tartjuk a hitet, mint föld a talpat.
Homok, por, murvakő, sóder, kavics –
csikorgunk alattad, Talp, tisztelettel!

Bennünk az anyag a fő, tisztelettel,
a szellem fölöttünk dúl-délibából,
s mi fürkésszük, ahogy száll az idő:
hát lepke mikor száll a délibábból?
Ring-leng a délibáb, csak délibából,
s bennünk az anyag a fő, tisztelettel.

Adj nekünk cirkuszt és – tisztelettel –
kenyeret is rendelj mellé, Uram!
S hadakozz ádáz elleneinkkel,
de ellenségét ellenségünknek
kíméld: mi-kölykünk az bizonyosan.

S ha mégsem: közösen öljük, tisztelettel . . .

G. BRUNO
A MENEKÜLÉS KÉNYSZERÉRŐL

Hogy életben és szabadnak
maradjak, el kell hagyjalak,
Róma!
Ami enyém, kezemben mind,
ami fontos, fejemben mind,
Róma!

Továbbállok – te állsz tovább;
nem tartok penitenciát,
Róma!
Én a fel-is-le-is-úton
szentségedet farbarúgom,
Róma!

Maszlagodát nem rághatom,
zsebbe agyam nem rakhatom,
Róma!
Falaid már nem lakhatom,
tömjén-ködöd nem állhatom,
Róma!

Börtöneid benyelnének,
dogma-fogak örölnének,
Róma!
Hogy életben és szabadnak
maradhassak, most elhagylak,
Róma!

S hová érek, sem remélek
ostobán utamnak véget,
Róma!
csak több derűt, tágabb teret,
méltóbb munkát. – Ördög veled,
Róma!

G. BRUNO TÉPŐDÉSE
ÚTVESZTŐKÖN ÉS VESZTŐUTAKON

Utak, utak!
kőcsont-karok!
kőcsont-inak!
kőcsont-marok!

S a kőkereszt
hová mutat?
Kihez vezet?
Kelet?
Nyugat?

S hallod alant
a zengzetet:

– Ki kérdezett?

– Földre a lant!

– Föl a kezet!

(Mit is latolt
a képzelet?
Máglyatüzet?)

Máglyatüzet,
ha egyébként
már nem lehet!

Menj hát...

Megyek!)

G. BRUNO A HAZATÉRÉSRŐL ÉS A VISSZAVONÁSOKRÓL

Bolyongtunk már sokat: életem és én,
kerestük egymást és meg nem kaphattuk.
Ha már-már látszottunk csitult egészként,
jött rögtön, taszított a világ rajtunk,
s pörögtünk szét újból: életem és én.

Futottam fiatal, könnyelmű szívvel
tovább, míg reméltem eggyé-levésünk.
Nem bízhatván már, hogy akad ilyen hely,
jobb túrnunk otthon tán nagy különségünk –
legalább otthon, ha nehezült szívvel!

Vissza hát, hazámba, hol narancsló Nap
melege aranylik, nápolyi dal szól...
S ha csuhás buldogok körülcsaholnak,
tagadok: coki, te! fátyol-szavakból
rakok majd sáncot, hogy ne vess, narancs Nap!

Szót, mi a világról mond igazabbat,
lehet az életért vissza is vonni.
Mert ha áll, később is megáll igaznak,
viszont az élet nem szavatolt holmi,
s csak élő talál s mond még-igazabbat.

Megyek hát, bármi vár, tovább, hazámba,
futni csak oda már, küzdeni már csak
a legfőbb pontokon – legalább pápa
legyen, ki megzabál: fő-pápuának:
nekem ez kijár... Nos, vissza, hazámba!

G. BRUNO AZ INKVIZÍCIÓ BÖRTÖNÉBEN

– Uraim, mindent visszavonok,
nem vállalok több áldozatot,
szorít e kamra!

– Ne ordíts, testvér, ily gyengeséget
ne mutass éppen te a pribéknek –
bár úgysem hallja.

– Uraim, nyissátok a tömlőcajtót,
nem adom tovább a kényes kalandort,
akarok menni a napra!

– Te naív esendő, nincs menekvésed,
a tűz az egyetlen, fénylő esélyed,
csak nézz magadba!

– Uraim, félek, és vár még az élet,
nem bírok el már több vereséget,
nem adok már igazamra!

– Sajnálalak, testvér, de nem értelek.
Hisz a tűz számodra babért jelent!
Csitt, érted jönnek... Isten veled!
nem hagy magadra!

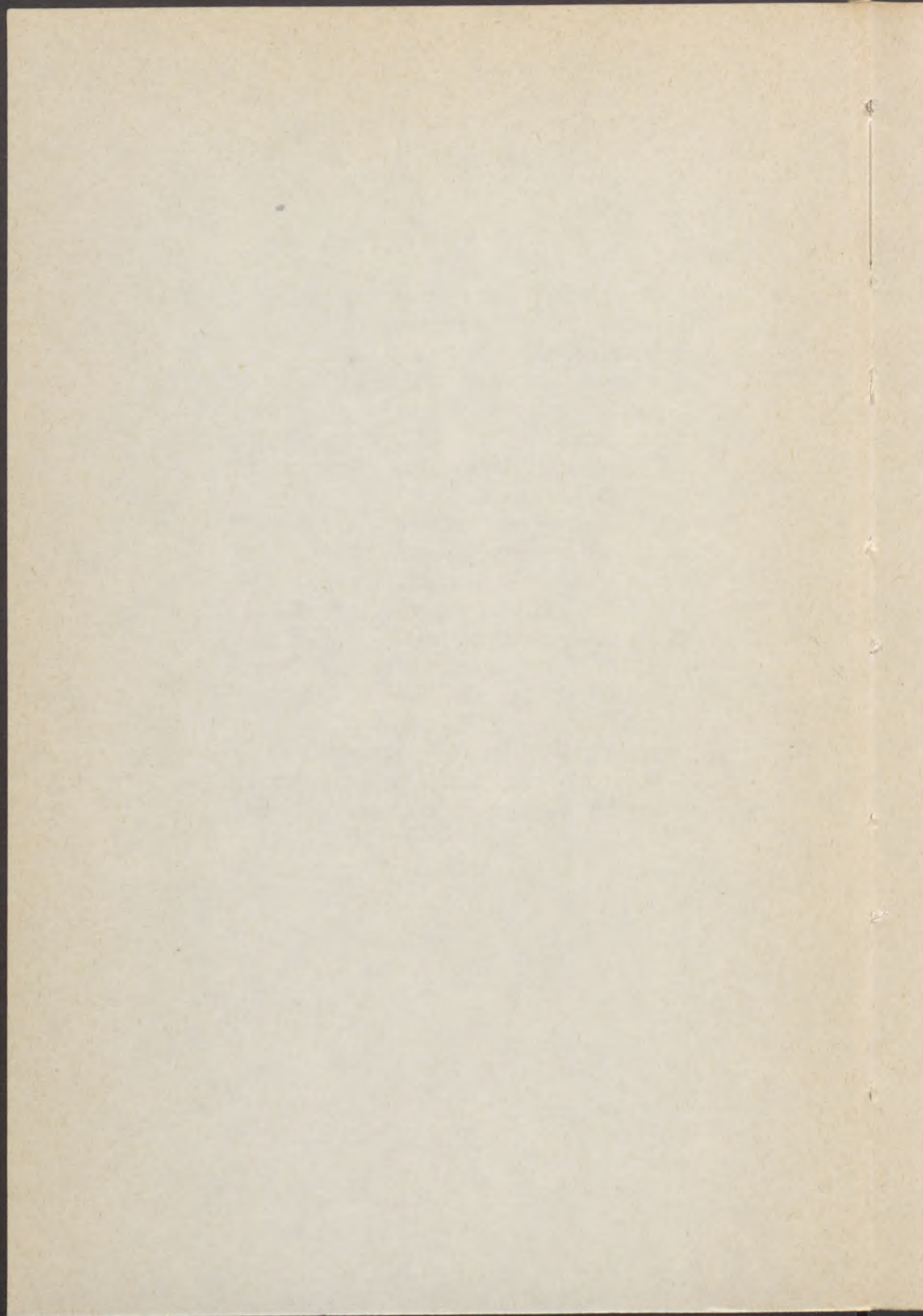
G. BRUNO VÉGSŐ GYŐZELME

Nem vonok vissza, uraim, semmit!
Végesnél tágabb a végtelen hit,
eszméim fonalán a horgot
Isten megpedzette – nem háborgok,
én éreztem őt s ő tudott rólam,
pedzette horgomat az élet-tóban,
próbára tett és próbáját állom,
mert a végtelen óceánon
ő a halász s a hal én vagyok,
de győzelmem lesz, ha Isten kifog.
Csak ember voltam, de annak tiszta.
Uraim, nem vonok semmit vissza!
Rakjátok a máglyát, nem szólok többet.
Megégek, uraim, de nem halok meg!

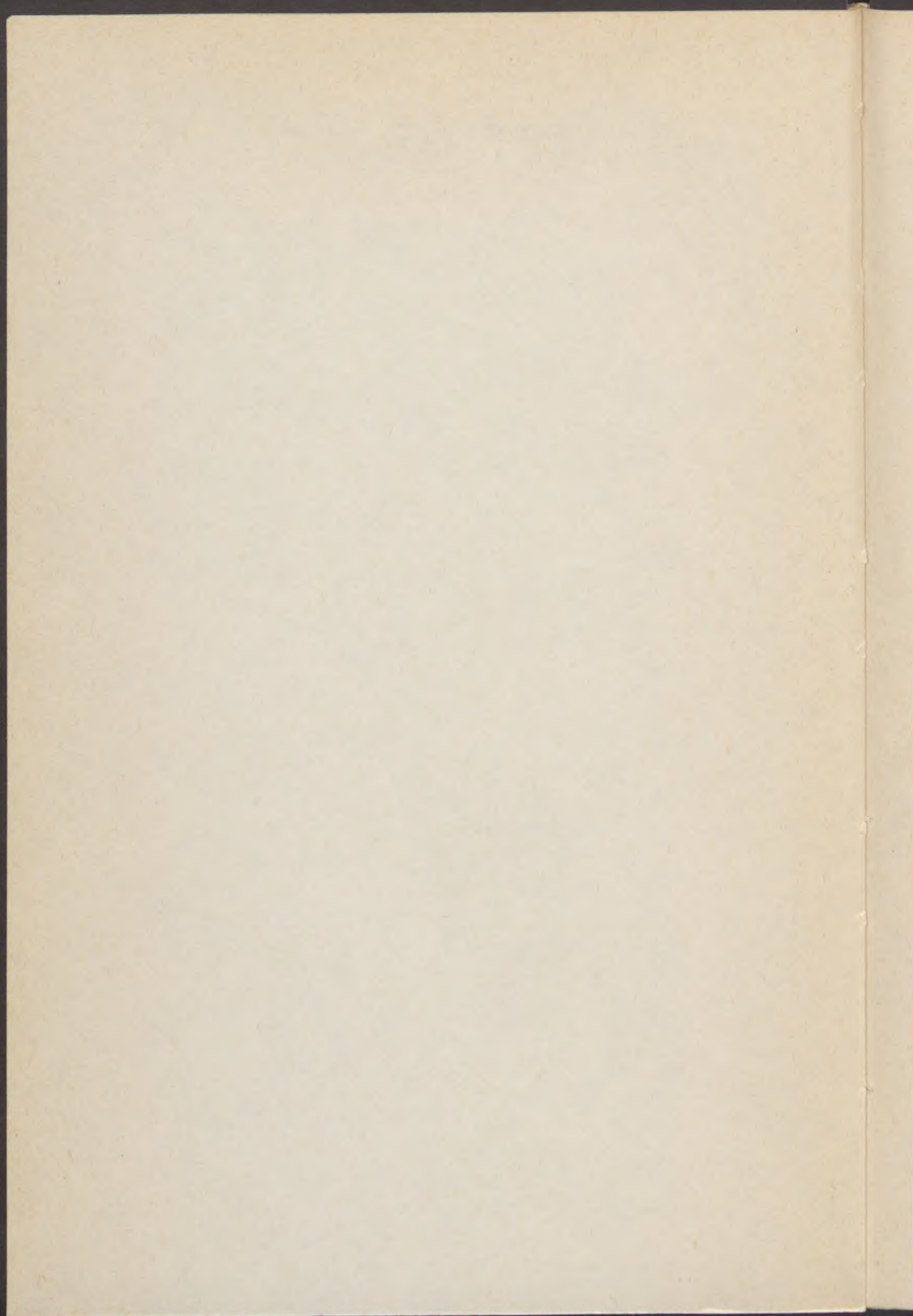
G. BRUNO KÉTSÉGBEESÉSE
A MÁGLYÁN

Lobog a tűz, a füst már terjeng...
Bruno, ezt ravaszul kitervelted,
nem menekülsz már tovább, látod!
Győzelem lesz tűzbe-vonulásod.
Győzelem annyi kudarc után...
Nem menekülsz? Hát ez nem az talán?
Látványos mutatvány, igaz, a legdicsőbb
stáció örökös stációid között,
stációi közt a menekvésnek;
az biz e tűz is, mely lassan már éget,
nyalja már bőröd, perzseli szőröd.
Győzelem? Hiszen a dogma legyőzött!
Nem azzal, hogy meghalsz – belőled nő ki
most az új dogma, mint megéledt főnix!
Tévedtél, Bruno, a máglya-dicsőség
ellened fordul és fölfalja hősét!
Igazság helyett leszel a dogma!
– Égess hát, tűz, mert a poklot érdemlem,
s úgy halok, mint éltem: megcsalatkozva!

TARTALOM

SZÁMVETÉS-FÉLE, FÉLÚTON / 7

NAPOK ÉS SZEMEK

- „MOST MEGKERESEM FÁMAT...” / 15
ÚJÉV UTÁN / 17
TÉL ÉS TÉL / 19
CSENGŐ / 20
FAGYFIGARÓ / 21
KÉT SZÉP LOVAM / 22
FÉNNYEL, FÜTTYEL / 23
EGY NÉVNAPI ÜDVÖZLŐLAPRA / 25
TAVASZI KIÜTÉS / 26
ÁTVÁLTOZÁS / 27
REMEGÉS TAVASZ ELŐTT / 28
EGY VERS TÖRTÉNETE / 30
NAPOK ÉS SZEMEK / 31
SZÉL FUT ÁT A RÉTEN / 32
MAGAM-NEVÉÉRT / 33
KÖZNAPI CSODA / 34
ÖREG TÓKÉK KÖZT / 35
TIHANYI TÚRA / 37
CSEPPEK / 39
A TENGER CSÖPPJEINEK DALA / 40
ÖREGASSZONY HAJNALI ÚTFELEN / 42
VÍZPART / 43
ÍGY ÁLLNI MEG! / 44
TANULOK BALATONUL / 45

MI IS LENNÉK? / 46
NOSZTALGIA / 47
KÉKSZILVA-ESTÉK / 48
ŐSZI ESTE / 49

JESZENYIN ANYJÁNAK FÉNYKÉPE

JESZENYIN ANYJÁNAK FÉNYKÉPE / 55

TAROL A BÉKE

ÍGY TELNEK NAPJAINK / 61
NAPLÓ-LAP avagy LÓNAP POKLA / 62
GYÁRTMÁNYISMERTETÉS / 63
ALKONY, HATALMAS / 65
GYÁSZÉRME / 66
VIRRASZTÓ / 67
VÁRAKOZÁS / 68
A FÉLELEM SZÜLETÉSE / 70
REGGEL / 72
KENYERET ANYÁM ÚGY ESZIK / 74
ÁRNYÉK / 75
ORDASODNAK FELLEGEK / 76
LEHETNE MÉG! / 77
METSZET / 78
PLAGE / 80
NYÁR / 81
ETRUSZK SZOBROK MOZDULÁSA / 82
LÁTSZÓLAG MUNKA NÉLKÜL / 83
TÖREDÉK / 84
VAGYUNK BÁR KIVETETTEK / 85

PÜNKÖSD

- LEGYEN! / 89
PÁNTOLÓDÓ SZERELEM / 90
TAPOSS, IFJÚSÁG ISTENE: HÉBE! / 92
HÍVOGATÓ / 93
ELÉGIA NÉGY TÉTEL BEN / 94
ÖT SZÁRAZ GALLY ÉS EGY ELEVEN / 99
LEGENDA / 101
BOKSA / 102
SZINDBÁD MESÉIBŐL / 103
VÁR A KONYHA / 104
ARCOD / 105
KÖZEL VAGY MÁR / 106
MIKOR AZ AGY IS SZIVACS / 107
PÜNKÖSD / 108
SZERELMED CSENDES HATALMA / 110

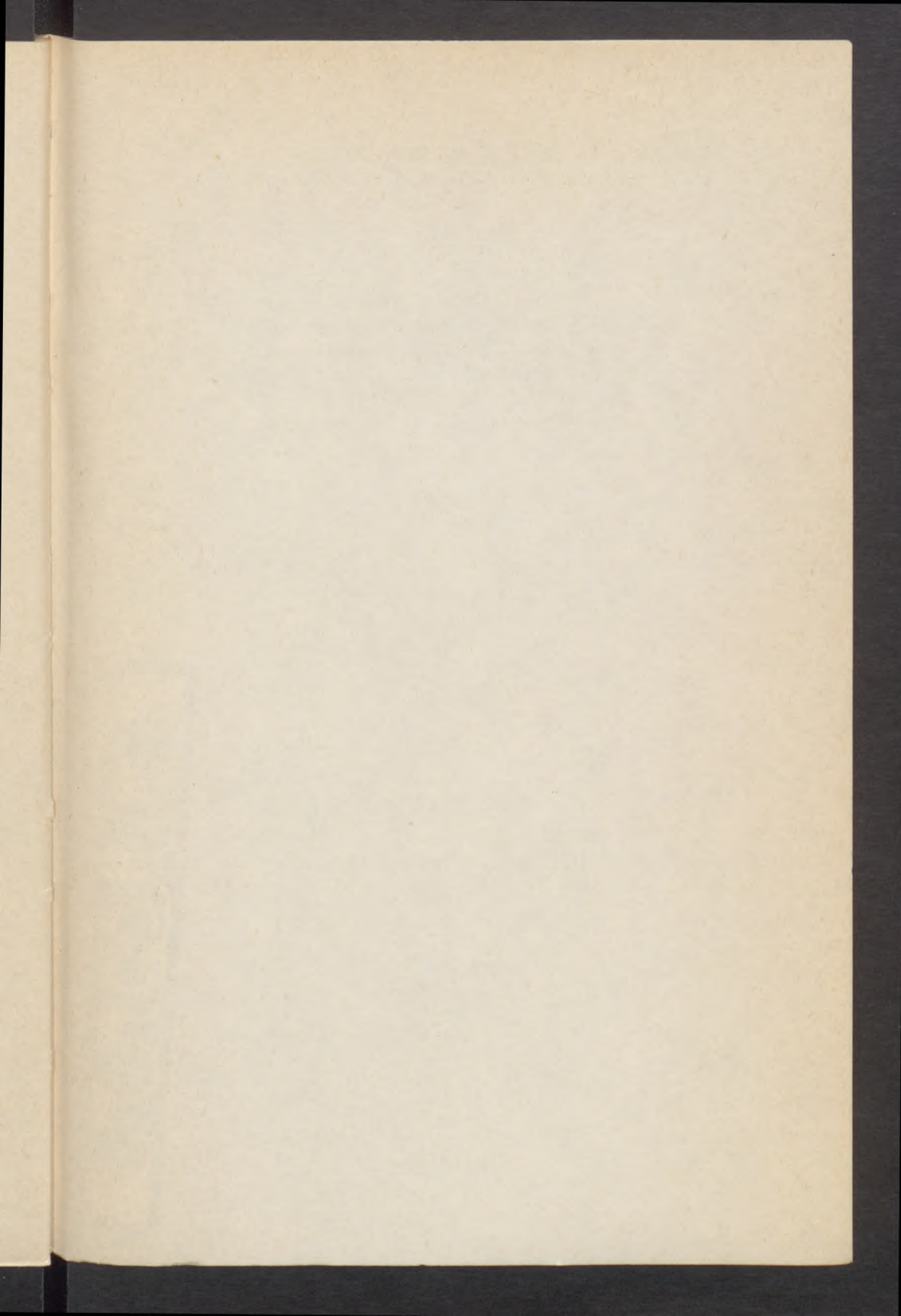
BRUNO-DALOK

- G. BRUNO ÖNMAGÁRÓL ÉS A VILÁGRÓL / 115
G. BRUNO VERSE ARRÓL, HOGY KI KIT TANÍT? / 116
G. BRUNO PÉLDÁZATAI A TESTI
    ÉS SZELLEMI ÖRÖMÖK EGYSÉGÉRŐL / 117
G. BRUNO A SZAMÁRSÁGRÓL
    ÉS BÖLCSESSÉGRŐL / 118
INKVIZÍTOROK KARA / 119
A TÖMEG DALA / 120
G. BRUNO A MENEKÜLÉS KÉNYSZERÉRŐL / 121
G. BRUNO TÉPŐDÉSE ÚTVESZTŐKÖN
    ÉS VESZTŐUTAKON / 123

- G. BRUNO A HAZATÉRÉSRŐL
ÉS A VISSZAVONÁSOKRÓL / 124
G. BRUNO AZ INKVIZÍCIÓ BÖRTÖNÉBEN / 125
G. BRUNO VÉGSŐ GYŐZELME / 126
G. BRUNO KÉTSÉGBEESÉSE A MÁGLYÁN / 127

SZÉPIRODALMI KÖNYVKIADÓ
FELELŐS VEZETŐ ILLÉS ENDRE IGAZGATÓ
A KIADVÁNY
AZ ATHENAEUM NYOMDÁBAN KÉSZÜLT, 1985-BEN
MUNKASZÁM 84.2939
FELELŐS VEZETŐ SZLÁVIK ANDRÁS
VEZÉRIGAZGATÓ
FELELŐS SZERKESZTŐ ÁCS MARGIT
MŰSZAKI VEZETŐ GINÁCS LÁSZLÓ
MŰSZAKI SZERKESZTŐ KISS JÁNOSNÉ
A SZERZŐ FÉNYKÉPÉT CSIGÓ LÁSZLÓ KÉSZÍTETTE
MEGJELENT 8,67 A/5 ÍV TERJEDELEMBEN
SZ 4158-1-8586

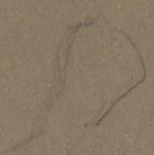
ISBN 963 15 2862 6

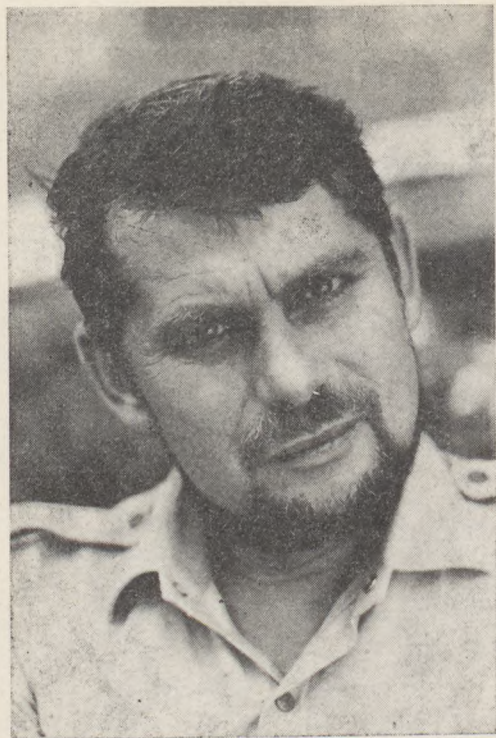
24,- Ft

2302

KISS BENEDÉK / NAPOKK ÉS SZEMMEK

Kiss Benedek Akasztón (Bács-Kiskun megye) született 1943-ban, a gimnáziumot Kalocsán végezte. Az ELTE bölcsészkarán, magyar-népművelés szakon folytatódott felkészülése – akkor még azt hitte, az újságírásra. Az egyetem befejezése után végül is másfél évig nevelőtanárként helyezkedett el, míg megérlelődött benne az elhatározás: mindent a költészetre tesz fel.

1967 óta jelennek meg versei: az *Elérhetetlen föld* és a *Költők egymás*

közt című antológiák hívták fel rá a figyelmet; a Kozmosz sorozatban *Gazdátlan évszak* címmel jelent meg önálló kötete 1970-ben, a Szépirodalmi Könyvkiadónál a *Békességnek-tek, utak* című verskötet 1973-ban, a *Szemem parazsa mellett* 1982-ben. Gyerekkönyvei: *Csiga, csiga, facsiga* (1976), *Korong Matyi álma* (1980), *Zenebona* (1982).

KISS BENEDEK

Napok
és
szemek

Mivé lett az a világracsodálkozó naivitás, ami a „Kilencek” között induló Kiss Benedekre annak idején olyannyira jellemző volt? A költő, persze, mind „naiv”, s mind „rácsodálkozó”, máskülönben aligha látná meg a világban a verset. De Kiss Benedek ezen túl, a faluból városba származás, az életformaváltás következtében is, valami ártatlan tapasztalatlansággal szembesült mindennel, az embert érő elemi sérelmekkel is, amikkel aztán a következő évek is sörétezték őt. Különösképpen mégsem keseredett meg. Hogy mívé lett a naivitása? Enyhe malíciává, nosztalgiává, rezignációvá – semmi esetre sem vad keserűséggé. Továbbra is fogékony maradt az élet személyes gondjaira és örömeire, tudatos, makacs életigenléssel, s ezeket írja meg. A reménytelen napra virradásokat, a szerelem nélküli testiséget, a gyermeki függőséggé változó házasságokat, a természetbe való visszarévedést a hétvégeken, a sze-

génységhez szokott öreganyák mementónak maradt gesztusait, az információözön és a magányos tehetetlenség együttes élményét, szeretettel, figyelmesen. Vagyis mindazt, ami legtöbbünk életében közös. Kiss Benedek ezáltal továbbvisz valamit verseiben a líra közösségi funkciójából.